De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen - Opvolgingsonderzoek

Vast Comité van Toezicht op de politiediensten

Opvolgingsonderzoek

INHOUD

1. SYNTHESE VAN HET ONDERZOEK ____ 1
1.1 Preambule ---- 1
1.2 Inhoud van het rapport ---- 1
1.3 Voornaamste onderzoeksbevindingen ---- 2
1.3.1 Mate van invulling van de aanbevelingen 2
1.3.2 Algemene coördinatie en leiding van de feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK 3
1.3.3 Toetsing van de aanbevelingen van het Vast Comité P aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK 4
1.3.4 Enkele aanvullende besluiten 5
1.4 Aanbevelingen en aandachtspunten met betrekking tot de mate van invulling van de aanbevelingen van het Vast Comité P ---- 5

2. VOORWERP VAN HET ONDERZOEK ____ 7

3. ONDERZOEKSOPZET ____ 7

4. METHODOLOGIE EN ONDERZOEKSVERRICHTINGEN ____ 8

5. ANALYSE ____ 8
5.1 Algemene opmerking ---- 8
5.2 Mate waarin invulling werd gegeven aan de aanbevelingen van het Vast Comité P ---- 9
5.2.1 Preambule 9
5.2.2 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap 9
5.2.3 Normering van toepassing op kledij, functie-uitrustingsstukken, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten 14
5.2.4 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren 15
5.2.5 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie 16
5.2.6 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL.....19
5.2.7 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 24
5.2.8 Globaal Preventie- en Veiligheidsplan (GPVP) Brussels Hoofdstedelijk Gewest 27
5.3 Feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK ----28
5.3.1 Algemeen 28
5.3.2 Bevindingen voortvloeiend uit de analyse van een aantal documenten 30
5.3.3 Ondersteuning geleverd door het niveau DirCo BRUSSEL 42

6. CONCLUSIES ____ 45

6.1 Mate van invulling van de aanbevelingen ---------- 45
6.1.1 Algemene opmerking 45
6.1.2 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap 45
6.1.3 Normering kledij, functie-uitrustingen, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten..... 46
6.1.4 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren 46
6.1.5 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie 46
6.1.6 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL..... 47
6.1.7 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 48
6.2 Algemene coördinatie en leiding van de feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht te SINT-JANS-MOLENBEEK ---------- 49
6.2.1 Enkele essentiële verbeterpunten met betrekking tot het begeleiden en beheren van het evenement 49
6.2.2 Toetsing van de modaliteiten van het 'protocol beheer van onverwachte evenementen die een onmiddellijke suprazonale inzet vergen' – (april 2018) aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK..... 50
6.2.3 Toetsing van de aanbevelingen van het Vast Comité P aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK 53
6.2.4 Enkele aanvullende besluiten 54

7. AANBEVELINGEN EN AANDACHTSPUNTEN _____ 55

7.1 Mate van invulling van de aanbevelingen van het onderzoek 'Samenwerking Brusselse politiezones in het kader van GBOR'---------- 55
7.1.1 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap 55
7.1.2 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren 56
7.1.3 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie 56
7.1.4 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL..... 56
7.1.5 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 57

8. REACTIES OP HET ONTWERP VAN EINDVERSLAG _____ 58

9. LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN _____ 60

1. SYNTHESE VAN HET ONDERZOEK

1.1 Preambule

Ingevolge de gebeurtenissen die in SINT-JANS-MOLENBEEK de openbare orde hebben verstoord op oudejaarsavond 2018, heeft de heer Siegfried BRACKE, Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vast Comité P op 3 januari 2019 verzocht om in eerste instantie op zeer korte termijn een onderzoek *prima facie* te voeren. Daaruit kan dan blijken of nadien een toezichts- of opvolgingsonderzoek in de zone BRUSSEL-WEST al dan niet aangewezen is.

Mevrouw de Voorzitter van het Vast Comité P heeft de heer Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers ingevolge zijn vraag voorgesteld om een opvolgingsonderzoek te openen dat erop gericht is om een antwoord te formuleren op de vraag in welke mate er door de zes Brusselse politiezones, de bestuurlijk directeur-coördinator (DirCo) BRUSSEL en de federale politie invulling werd gegeven aan de aanbevelingen opgenomen in het in 2017-2018 gevoerde toezichtsonderzoek '*De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen*'. In dit opvolgingsonderzoek zullen ook de vaststellingen en conclusies verwerkt worden die voortvloeien uit de analyse van de feiten die zich op oudejaarsnacht 2018 in SINT-JANS-MOLENBEEK hebben voorgedaan voor zover die exemplarisch kunnen zijn voor de structurele problematiek van openbare ordehandhaving in de zes Brusselse politiezones. De Kamervoorzitter kon zich vinden in deze benadering.

1.2 Inhoud van het rapport

Het voorliggende rapport is opgebouwd uit twee delen, namelijk een luik dat betrekking heeft op de mate waarin er door de federale politie, de DirCo BRUSSEL en de Brusselse politiezones invulling werd gegeven aan de aanbevelingen van het Vast Comité P en een tweede deel waarbij wordt ingegaan op de feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK. Verder bevat dit verslag een aantal conclusies die slaan op beide voormelde hoofdstukken. Het rapport wordt afgerond met een aantal aanbevelingen of aandachtspunten die enkel betrekking hebben op de mate van invulling van de aanbevelingen.

1.3 Voornaamste onderzoeksbevindingen

1.3.1 Mate van invulling van de aanbevelingen

1.3.1.1 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap

Uit dit onderzoek blijkt dat de DirCo BRUSSEL zijn trainings- en opleidingsbeleid meer en meer stoelt op de richtlijnen vervat in de vernieuwde MFO-2, maar het Vast Comité P kan niet om de vaststelling heen dat de trainingen die momenteel worden georganiseerd door de DirCo BRUSSEL, in samenwerking met de ANPA en de Core Group HyCap-CIK, onvoldoende zijn om de minimale trainingsnorm GBOR Niv B te halen in de Brusselse politiezones.

Het Vast Comité P wenst (nogmaals) onder de aandacht te brengen dat het niet behalen van deze minimale trainingsnorm gehypothekeerd wordt door onder meer het niet altijd (kunnen) ingaan door de politiezones op het geplande trainingsaanbod door de DirCo, de onderbezetting van de Core Group HyCap-CIK en het gebrek aan een geschikt oefenterrein in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of in de onmiddellijke omgeving ervan.

1.3.1.2 Normering kledij, functie-uitrustingen, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten

Volgens de CG wordt er bij de aanbesteding en de beoordeling van de openbare overheidsopdrachten rekening gehouden met de voorstellen ontwikkeld door de werkgroep 'uitrusting HHOO/GBOR'.

Bovendien wordt er momenteel binnen de federale politie nagegaan in welke mate de huidige kledij en uitrusting nog voldoet aan de actuele werkomstandigheden.

De technische specificaties van de voertuigen voor het transport van secties werden aangepast en er werden technische normen ontwikkeld waaraan de voertuigen moeten voldoen om halve secties te vervoeren.

1.3.1.3 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren

Op basis van de ontvangen rapportering kan het Vast Comité P geen uitspraken doen over de doelmatigheid van de organisatie van de overheidsopdrachten.

1.3.1.4 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie

De optimalisering van de dienstverlening van DGA in het kader van GBOR-opdrachten vertaalt zich volgens de CG onder meer door (1) de verbintenis om de FERES en het CIK complementair in te zetten conform de werkingsregels opgenomen in de MFO-2, (2) het waarborgen van een permanent beschikbare

FERES, (3) het herbekijken van de werking van de CIK's en (4) de uitbouw van een kennis- en expertisecentrum.

Op het vlak van het 'internetrechercheren' verwijst de CG naar het gespecialiseerd steunaanbod dat kan geleverd worden door de sectie 'i2-IRU' van DJSOC, kondigt hij de roll-out van een nieuw programma aan waarmee opzoekingen kunnen gebeuren in de open bronnen op het internet en de sociale media, refereert hij aan het programma dat ontwikkeld werd door de CSD BRUSSEL (project SILVER TWO) en haalt hij de OSINT-ondersteuning aan die fysiek is ingericht binnen het RCCU van de FGP BRUSSEL.

1.3.1.5 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL

Het is duidelijk dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de coördinatie en leiding van een evenement steeds in handen ligt van een korpschef van de lokale politie en dat de DirCo BRUSSEL hier in principe niet in tussenkomt.

Er worden door de Brusselse korpschefs geen concrete behoeften geformuleerd die zouden kunnen ingevuld of ontwikkeld worden door de diensten van de DirCo BRUSSEL in het kader van het GBOR en door de DirCo BRUSSEL worden evenmin engagementen of intenties verwoord die zijn huidig dienstenaanbod zouden kunnen verrijken.

1.3.1.6 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De verdienste is dat er een *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018 bestaat, dat bepaalde politiezones dit hebben geoperationaliseerd in een PIP en andere er nog mee bezig zijn. Uit de 3 geanalyseerde PIP's blijkt dat het niveau DirCo niet of onvoldoende aan bod komt in de opgestelde reactieschema's en dat er niet wordt verwezen naar één of meerdere artikelen van voormeld protocol. Het niveau DirCo heeft dit protocol echter niet geoperationaliseerd.

1.3.2 Algemene coördinatie en leiding van de feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK

De **voorbereiding van het evenement** was in elk geval voor verbetering vatbaar, waarbij het Vast Comité P volgende werkpunten van toepassing op de politiezone BRUSSEL-WEST meent te kunnen naar voor schuiven: 1) het (verder) professionaliseren van het informatie- en risicoanalysebeheer, 2) het opstellen van een gedetailleerd operatieorder dat meer moet afgestemd zijn op de uitvoeringsbepalingen opgenomen in de MFO-2 en 3) het verder vormgeven van de gemeenschapsgerichte politiezorg.

Aangaande **de operationele uitvoering** werpt het Vast Comité P volgende verbeterpunten op die eveneens van toepassing zijn op de politiezone BRUSSEL-WEST: 1) de commandostructuur was allerminst duidelijk en de bevelvoering vormde blijkbaar een probleem en 2) het bewust gekozen dispositief liet te weinig flexibiliteit toe: er waren te weinig machten die onmiddellijk in geconstitueerd verband konden worden ingezet.

Het Vast Comité P ziet voor de DirCo BRUSSEL een meer **proactieve rol** weggelegd dan deze die tot op heden wordt ingevuld. Zonder exhaustief te willen en te kunnen zijn, vormen de uitbouw van een warning-functie, de exploitatie van de beschikbare open bronnen waar dit niveau trouwens zelf voortrekker is van het project SILVER TWO en het beter synchroniseren en coördineren van de federale inzet op de lokale inzet zeker een opportuniteit.

Verder heeft het Vast Comité P ook een aantal bedenkingen geformuleerd bij de toetsing van de inhoud van het *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018 aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK, waarbij het vooral markant is vast te stellen dat er grote onduidelijkheid bestaat over de al dan niet invulling van de functie van GOLD-commander binnen de politiezone BRUSSEL-WEST en er niet werd gewerkt met een coördinator punt eerste bestemming om de later in versterking gekomen machten beter op te vangen.

1.3.3 Toetsing van de aanbevelingen van het Vast Comité P aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK

Het Vast Comité P beschikt niet over elementen dat:

1) het gebrek aan training op een of andere manier enige invloed zou gehad hebben op het begeleiden en beheren van de ongeregeldheden;

2) er een probleem was op het vlak van normering kledij, functie-uitrustingen, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten. Los van het functioneren als arrestatieteam, wat op zich een kortstondige tussenkomst inhoudt, kunnen er wel bedenkingen worden geformuleerd bij het principe om medewerkers werkzaam in burgerkledij (ALPHA-ploegen) bijstand te laten leveren aan geconstitueerde secties;

3) de manier waarop de LO DirCo BRUSSEL zijn rol heeft vervuld enige negatieve impact zou hebben gehad op het begeleiden en beheren van de onregelmatigheden die zich hebben voorgedaan in SINT-JANS-MOLENBEEK.

Evenwel wenst het Vast Comité P op te merken dat het *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018, in meer (proactieve) en operationeel wenselijke initiatieven voorziet dan deze die er tijdens

oudejaarsavond 2018 meer dan waarschijnlijk werden vervuld en dit niet alleen door het niveau DirCo maar evenzeer door de Brusselse politiezones.

1.3.4 Enkele aanvullende besluiten

De juridische instrumenten laten toe dat er door de lokale bestuurlijke overheden keuzes worden gemaakt met betrekking tot de aanduiding van een GOLD-commander die kan functioneren op verschillende niveaus, zijnde de politiezone zelf, meerdere politiezones, dan wel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de burgemeesters werd de keuze gemaakt en geformaliseerd in de verschillende protocollen en een convenant om de functie van GOLD-commander steeds te laten vervullen door een Brusselse korpschef van de lokale politie.

De crisissteun, zoals verwoord in de MFO-2, heeft gewerkt. Zowel de federale politie als de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, hebben via de LO DirCo, onmiddellijk voorzien in versterking.

Er moet tevens worden opgemerkt dat er door de federale politie (DAO) proactief werd gehandeld door de FERES op te schalen voor oudejaarsnacht.

Het regionaal crisiscentrum opgericht binnen Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) opent perspectieven met het oog op de oprichting van een commandopost GOLD en zal zeer zeker een waardige vervanger zijn voor de huidige commandopost Brussels Expo gebruikt door de lokale politie BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE. Mogelijks moeten er op dat vlak bijkomende initiatieven ontwikkeld worden door zowel de lokale als de federale politie om de geïntegreerde Brusselse werking (beter) te faciliteren in bepaalde domeinen.

1.4 Aanbevelingen en aandachtspunten met betrekking tot de mate van invulling van de aanbevelingen van het Vast Comité P

In het kader van de **training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap** beveelt het Vast Comité P aan dat alle betrokkenen (korpschefs en DirCo) in het kader van de arbeidsveiligheid en het welzijn van het personeel de nodige maatregelen nemen opdat minstens de voorgeschreven minimale trainingsnorm kan gehaald worden. Het wenst verder de aandacht te vestigen op het feit dat 1) de politiediensten werkzaam in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dienen te evolueren naar een verdere professionalisering van de toepassing van het HyCap-systeem en 2) er zich mogelijke samenwerkingsverbanden aandienen met de instelling van openbaar nut, zijnde Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) evenals met het Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG).

In het domein van de **herdefiniëring en de vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie** beveelt het Vast Comité P aan om zodra er een consensus bestaat aangaande de vernieuwde werking en de inzet van de CIK's, deze principes in een geactualiseerde richtlijn te

vertalen. Bovendien wordt er van de federale politie verwacht dat ook de onderrichting aangaande de werking en de inzet van de FERES wordt aangepast en dat er initiatieven worden genomen om het overige aanbod dat door de DAS kan geleverd worden eveneens te vertalen binnen de geïntegreerde politie.

Wat de mate van **invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL** betreft, treedt het Vast Comité P de aanbeveling van de AIG volmondig bij door de DirCo's te verzoeken hun evaluatieverslag volgens een vast stramien op te stellen. Verder blijft de aanbeveling gelden dat de wisselwerking tussen het lokale en het federale niveau, dat zich binnen de limieten van dit onderzoek situeert binnen de bestuurlijke politie, verder dient versterkt.

Aangaande **de aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** is het Vast Comité P de mening toegedaan dat er zich wel degelijk een operationalisering van het protocolakkoord d.d. 28 april 2018 opdringt door het niveau DirCo en dit in samenspraak met de zes politiezones. Het beschikken over de PIP's opgesteld door de verschillende politiezones houdt bovendien ontegensprekelijk een meerwaarde in voor het niveau DirCo, omdat bijvoorbeeld de in versterking gevraagde LO DirCo zich een direct beeld kan vormen van de verschillende procedures gevolgd in een bepaalde politiezone (in het bijzonder de operationalisering van de reflexfase) en op basis daarvan desgevallend dit proces mee kan helpen ondersteunen. Ook van de politiezones wordt er verwacht dat ze in hun reactieschema opgenomen in de PIP's de samenwerking met het niveau DirCo (verder) operationaliseren.

2. VOORWERP VAN HET ONDERZOEK

1. Ingevolge de gebeurtenissen die in SINT-JANS-MOLENBEEK de openbare orde hebben verstoord op oudejaarsavond 2018, heeft de heer Siegfried BRACKE, Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vast Comité P op 3 januari 2019 verzocht om in eerste instantie op zeer korte termijn een onderzoek *prima facie* te voeren. Daaruit kan dan blijken of nadien een toezichts- of opvolgingsonderzoek in de zone BRUSSEL-WEST al dan niet aangewezen is.

2. Mevrouw de Voorzitter van het Vast Comité P heeft de heer Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers ingevolge zijn vraag voorgesteld om het door hem verzochte onderzoek af te bakenen zoals hierna opgenomen in randnummer 4, waarmee door hem werd ingestemd.

3. ONDERZOEKSOPZET

3. De Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie (AIG) heeft op vraag van de Minister van Binnenlandse Zaken en Veiligheid de punctuele feiten die zich in SINT-JANS-MOLENBEEK hebben voorgedaan tijdens de nacht van 31 december 2018 op 1 januari 2019 onderzocht.

4. Het Vast Comité P heeft bijgevolg een opvolgingsonderzoek geopend dat erop gericht is om een antwoord te formuleren op de vraag in welke mate er door de zes Brusselse politiezones, de bestuurlijk directeur-coördinator (DirCo) BRUSSEL en de federale politie invulling werd gegeven aan de aanbevelingen opgenomen in het in 2017-2018 gevoerde toezichtsonderzoek '*De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen*[1]'. In dit opvolgingsonderzoek zullen ook de vaststellingen en conclusies verwerkt worden die voortvloeien uit de analyse van de feiten die zich op oudejaarsnacht 2018 in SINT-JANS-MOLENBEEK hebben voorgedaan voor zover die exemplarisch kunnen zijn voor de structurele problematiek van openbare ordehandhaving in de zes Brusselse politiezones.

5. Er moet worden opgemerkt dat het Vast Comité P voormeld eindverslag op 7 juni 2018 heeft overgemaakt aan de zes Brusselse politiezones en dat huidig opvolgingsonderzoek hierop bijgevolg door de voormelde omstandigheden vrij kort aansluit.

.....

[1] Ter bevordering van de leesbaarheid, zal in dit verslag verder gesproken worden over de 'Samenwerking Brusselse politiezones in het kader van het genegotieerd beheer van de openbare ruimte (GBOR)'.

4. METHODOLOGIE EN ONDERZOEKSVERRICHTINGEN

6. Om op korte termijn invulling te kunnen geven aan de in randnummer 4 verwoorde onderzoeksopzet, werd een onderzoeksplan opgesteld.

7. De volgende onderzoeksdaden werden gesteld:

(1) ontwikkelen en versturen van een vragenlijst ter attentie van de commissaris-generaal van de federale politie (CG), de zes Brusselse korpschefs en de DirCo BRUSSEL.

(2) analyse van de antwoorden en de toegestuurde documenten;

(3) analyse van de ingewonnen informatie en documentatie met betrekking tot de feiten die zich in SINT-JANS-MOLENBEEK hebben voorgedaan tijdens oudejaarsnacht 2018;

(4) bijkomende interviews of het aanvullend schriftelijk bevragen in functie van de (on)volledigheid/tegenstrijdigheden in de ontvangen documentatie en verschafte antwoorden;

(5) redactie van het eindverslag.

8. Het Vast Comité P heeft bij het opstellen van huidig verslag ook gebruik gemaakt van het rapport opgesteld door de AIG met als titel: '*Onderzoek optreden politie inzake de incidenten te SINT-JANS-MOLENBEEK tijdens oudejaarsnacht 2018-2019*'. Hoewel de inhoud van dit rapport inmiddels dermate publiek is geworden, werd aan de heer Kamervoorzitter expliciet gevraagd om de inhoud van het rapport opgesteld door de AIG ook ter kennis te brengen van de leden van de Parlementaire Begeleidingscommissie, vooraleer huidig rapport hen wordt toegelicht. Het rapport van de AIG werd door het Vast Comité P enkel aangewend om de reeds ontvangen informatie van de AIG daar waar relevant te verrijken. Voor alle duidelijkheid, over voormeld rapport wordt door het Vast Comité P geen waardeoordeel uitgebracht.

9. In het kader van de tegensprekelijkheid werd het eindverslag voorgelegd aan de CG en de zes Brusselse korpschefs.

5. ANALYSE

5.1 Algemene opmerking

10. Op de meeste vragen werden door de verschillende korpschefs inhoudelijk sterk vergelijkbare antwoorden verschaft, wat kan wijzen op een goede samenwerking en/of een gelijklopende visie. De antwoorden verstrekt door de korpsleiding van de PZ MARLOW kunnen als enigszins afwijkend worden geëvalueerd in vergelijking tot de informatie verstrekt door de overige

politiezones. Het Vast Comité P vindt dit ook niet zo verwonderlijk omdat deze politiezone in mindere mate wordt geconfronteerd met opdrachten inzake genegotieerd beheer van de publieke ruimte (GBOR) en in deze materie bijgevolg voornamelijk versterking levert.

5.2 Mate waarin invulling werd gegeven aan de aanbevelingen van het Vast Comité P

5.2.1 Preambule

11. In dit hoofdstuk zal er per aanbeveling worden nagegaan hoe hiermee werd omgegaan door de betrokken politiediensten werkzaam in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hierbij zal steeds dezelfde structuur van rapporteren worden aangehouden door eerst de volledige aanbeveling van het Vast Comité P in herinnering te brengen en vervolgens de synthese van de ontvangen rapportering van de verschillende respondenten te vermelden. Daar waar relevant wordt ook gerefereerd aan bestaande wet- of regelgeving.

12. De domeinen waarin door het Vast Comité P aanbevelingen werden geformuleerd, zijn de volgende:

(1) de training van het interventiekorps (CIK) en van de gehypothekeerde capaciteit (HyCap);

(2) de normering van toepassing op kledij, functie-uitrustingsstukken, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten;

(3) de organisatie van overheidsopdrachten;

(4) het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie;

(5) de invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL;

(6) de aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

5.2.2 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap

13. In het domein van de training CIK en HyCap werd door het Vast Comité P onderstaande aanbeveling geformuleerd:

'Uit dit onderzoek blijkt (nogmaals) dat de organisatie van de trainingen HyCap, en bij uitbreiding CIK, om tal van redenen verre van optimaal verloopt. We kunnen niet om de vaststelling heen dat het herstellen van de orde en het terugbrengen van de geëscaleerde toestand naar de aanvaardbare en beheersbare norm, werk is voor politiemensen die degelijk gevormd en getraind zijn in deze specifieke materie. Dit understatement vindt nu zijn

praktische vertaling in de nieuwe MFO-2[2]*, waarin het onderscheid wordt gemaakt tussen GBOR A en GBOR B. Het Vast Comité P beveelt dan ook aan om absolute prioriteit te geven aan de grondige (projectmatige) benadering van de problematiek van de organisatie van de trainingen openbare orde met als finaliteit de uitwerking van een praktisch haalbaar trainingskader. In dat verband wenst het te refereren aan de uitbreiding van de verantwoordelijkheden die de MFO-2 van 23 november 2017 in dat verband oplegt aan de DirCo.'*

14. Het punt 9.1. van de omzendbrief MFO-2 heeft betrekking op de verantwoordelijkheden van de korpschefs op het vlak van opleiding en training GBOR. Hierin wordt onder meer benadrukt dat *de voortgezette opleiding één van de kritieke succesfactoren is voor het doeltreffend functioneren van de politiediensten en dat het de verantwoordelijkheid is van elk korps, en meer bepaald van de korpschef, om daarin te voorzien. In fine* vermeldt dit punt dat er *voor de zones HyCap B*[3] *een specifieke opleidings- en trainingsverplichting geldt en het de betrokken korpschefs toekomt om te bepalen hoeveel mensen zij willen opleiden om te allen tijde aan de normen van deze omzendbrief te voldoen.*

15. Uit de ontvangen rapportering kan het Vast Comité P afleiden dat er tussen de korpschefs en de DirCo inmiddels een werkwijze werd ontwikkeld om de jaarlijkse trainingsbehoeften in te zamelen.

16. De verantwoordelijkheden van de DirCo op het vlak van de opleiding en de training staan opgelijst in het punt 9.2. van de omzendbrief MFO-2 en worden hieronder één voor één geanalyseerd.

17. Op het vlak van het sturen van medewerkers naar **de opleiding Core Group HyCap-CIK**[4] verneemt het Vast Comité P dat deze sinds geruime tijd bestaande samenwerkingsvorm met de Nationale Politieacademie (ANPA) onder impuls van de DirCo nieuw leven werd ingeblazen. Het is namelijk zo dat diverse officieren deze Core Group hebben verlaten en niet werden vervangen. Als gevolg hiervan heeft de DirCo BRUSSEL de korpschefs recent gevraagd om deze leemte op te vullen. Uit de ontvangen rapportering komt naar voor dat de ANPA in 2018 niet heeft kunnen voorzien in een dergelijke opleiding maar dat er actueel (februari 2019) een Franstalige opleiding lopende is waaraan vooral officieren van de Brusselse politiezones deelnemen. Hierdoor zal de Core Group

.....

[2] Ministeriële richtlijn MFO-2 van 23 november 2017 betreffende het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie, *BS* 6 december 2017.

[3] De verdeling van de politiezones GBOR Niv A en GBOR Niv B blijkt uit het punt 3.4. van de MFO-2.

[4] De MFO-2 voorziet niet in een definitie van de Core Group HyCap-CIK. De ANPA omschrijft dit als volgt: '*De taak van de leden van de Core Group GBOR bestaat erin de theoretische lessen in de opleiding Pl Comd te geven, in samenwerking met opleiders van ANPA, en de praktijkoefeningen te begeleiden en die te beoordelen. De erkende opleiding hiertoe bestaat uit een theoretisch onderdeel van 74 uur en een praktische module van 24 uur FTX*'.

volgens de DirCo BRUSSEL gevoelig versterkt worden en werden er door de DirCo naar aanleiding van diverse overlegfora initiatieven genomen met het oog op het bewerkstelligen van een meer professionele uitbouw van het takenpakket van de Core Group, zoals: het voorbereiden en omkaderen van de trainingen, het deelnemen aan de evaluaties van de pelotonscommandanten, het bijdragen tot de ontwikkeling van nieuwe technieken – tactieken, …

18. Door de DirCo BRUSSEL werden geen **samenwerkingsverbanden afgesloten met de ANPA** maar er wordt naar verluidt nauw en goed samengewerkt.

19. De bijlage D van de MFO-2 voorziet in het punt 2.1. in een **'minimale trainingsnorm voor de training GBOR Niv B'**. Concreet wordt er van de DirCo verwacht dat hij hiertoe jaarlijks voorziet in training ordehandhaving met geconstitueerde eenheden (Field Training Exercise (FTX)) waarbij als richtsnoer is aangegeven dat de CIK-medewerkers deze scholing 8 dagen moeten volgen en de leden HyCap B 2 dagen. De officieren en de middenkaders die tot het CIK of HyCap B behoren dienen jaarlijks ook één trainingsdag in leiding en commandovoering te volgen (Table Top Exercise (TTX) en Command Post Exercise (CPX)).

De korpsen geven in dat verband het volgende aan:

(1) de politiezone BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE beschikt over gevormde eenheden die in geconstitueerd verband kunnen worden ingezet. Verder investeert deze politiezone ook in trainingen die ze zelf organiseert, zoals de jaarlijkse training met de PZ ANTWERPEN (6 dagen) en de jaarlijkse training in LEOPOLDSBURG (2 dagen);

(2) de training blijft problematisch, ondanks de positieve evolutie die in 2018 werd vastgesteld als gevolg van de inspanningen die geleverd werden door de diensten van de DirCo BRUSSEL;

(3) er is nog steeds een gebrek aan een degelijk oefenterrein binnen of in de onmiddellijke omgeving van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit euvel wordt door de korpsleiding van zowel de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE als de PZ MONTGOMERY nog eens aangekaart in hun bevindingen op dit rapport. De verplaatsingen die dienen gemaakt te worden om gebruik te kunnen maken van een locatie waar er kan getraind worden in zo realistisch mogelijke omstandigheden vormen een zwakte voor de Brusselse politiediensten. Hierdoor gaat niet alleen veel tijd verloren ten koste van de eigenlijke training, maar bovendien wordt er veel minder dan in het verleden getraind op Molotov-dreigingen en komen ook de trainingen met het gebruik van traangas in het gedrang;

(4) de trainingsdagen georganiseerd door de DirCo in samenwerking met de ANPA worden door de DirCo tijdig ter kennis gebracht van de politiezones maar er werden ook verschillende van deze sessies

geannuleerd. In de voorlaatste paragraaf van dit randnummer wordt hier dieper op ingegaan;

(5) de politiezone BRUSSEL-WEST organiseert elk jaar een driedaagse opleiding in LEOPOLDSBURG waaraan 3 pelotons (Pl) deelnemen en de politiezone MARLOW heeft de sectiechefs lokaal getraind (TTX).

De DirCo biedt een overzicht van het gewenste opleidingsaanbod *versus* de gerealiseerde dienstverlening. Daar waar het de bedoeling van het Vast Comité P was om per politiezone en vervolgens per personeelscategorie na te gaan hoeveel procent de 'MFO-2 norm haalt' en dit ook zo werd gevraagd (zie punt 7.4.2.), geeft de DirCo BRUSSEL hier een andere invulling aan (door gebruik te maken van de niet nader gedefinieerde terminologie 'cumulatieve deelname'), waardoor het niet mogelijk is om de gewenste conclusies te trekken. Wanneer het Vast Comité P de vergelijking maakt tussen de cijfers vermeld in de kolom '*aantal te trainen medewerkers*' en de kolom '*totaal aantal medewerkers die cumulatief aan de training hebben deelgenomen*', kan het hieruit enkel afleiden dat de DirCo BRUSSEL in samenwerking met de ANPA en de Core Group HyCap-CIK globaal genomen op vandaag niet aan de geformuleerde verwachtingen van de verschillende politiezones kan beantwoorden.

Om te kunnen voldoen aan de voormelde MFO-2-norm, zouden er volgens de DirCo op jaarbasis 45 FTX-oefeningen (bijna 1 per week) moeten georganiseerd worden, wat wegens verschillende factoren (het organiseren van de oefeningen, het zorgen voor omkadering, …) geenszins realistisch is. De organisatie van 25 FTX-oefeningen lijkt hem het absolute maximum dat gerealiseerd kan worden. Wat TTX/CPX-oefeningen betreft, zou dit volgens hem eerder een 6-tal moeten zijn.

Verder vermeldt de DirCo dat in 2018 er 5 FTX-oefeningen werden afgelast: 1 wegens het ontbreken van omkadering en bijzondere middelen om operationele redenen, 2 wegens de hoge operationele inzet op arrondissementeel niveau (de vele betogingen in december 2018) en 2 wegens een tekort aan deelnemers van de zones. Hij stelt in 2018 wel een verbetering vast t.o.v. 2017, toen er meer FTX-oefeningen werden afgelast door een te lage deelname.

De DirCo BRUSSEL rapporteerde hier vrij uitvoerig over en het Vast Comité P heeft zich dan ook beperkt tot de weergave van de essentie daar onder meer deze problematiek nauwgezet wordt opgevolgd door de AIG aan wie ook verschillende taken zijn toegewezen zoals opgenomen in de MFO-2.

20. De DirCo BRUSSEL maakt de **oproepingen tot deelname** aan de voorgeschreven oefeningen over aan de korpschefs en volgt de effectieve deelname op. Hij staat ook in voor de verdeling van de oefensessies tussen de

verschillende politiezones. Rekening houdend met het groot aantal te trainen politiemensen, geschiedt de individuele opvolging door de politiezones zelf[5].

21. De omzendbrief MFO-2 schrijft verder voor dat er voor elke oefening **een operatieorder** moet worden opgesteld, desgevallend aangevuld met **ondersteunende documenten**. Op basis van het antwoord verstrekt door de DirCo BRUSSEL kan het Vast Comité P afleiden dat hieraan wordt voldaan door de aangeduide pelotonscommandanten die vooraf een opdracht moeten voorbereiden en vervolgens uitvoeren op de FTX-oefening. Voorts is het zo dat de pelotonscommandant ook in real time uitvoering moet kunnen geven aan een bepaalde opdracht hem/haar toevertrouwd door de medewerkers die deel uitmaken van de omkadering en hierover logischerwijze op voorhand geen documenten worden opgesteld.

22. Wat de **aanwezigheid op de trainingsdagen** betreft, blijkt uit de ontvangen verslaggeving dat dit gebeurt via een appel door de ANPA en een vertegenwoordiger van de DirCo BRUSSEL.

23. Het waken over de **administratieve en logistieke ondersteuning** geschiedt door de ANPA en de DirCo BRUSSEL.

24. Het Vast Comité P verneemt dat de **risicoanalyse** die moet gemaakt worden voor elke **oefening en training** wordt uitgevoerd door de ANPA.

25. Wat **de omkadering van de oefeningen** (door de Core Group HyCap-CIK) betreft, blijkt dat het actueel tekort aan Core Group-leden (zie randnummer 17), wordt opgevangen door te voorzien in omkaderingspersoneel van zowel de ANPA als het CIK. In dat verband rapporteert de DirCo BRUSSEL verder dat er door zijn coördinatie- en steundienst (CSD) minstens 2 maal per jaar een coördinatievergadering wordt georganiseerd met alle politiezones en de ANPA, waarbij het de bedoeling is om enerzijds lessen te trekken uit de gegeven trainingen en anderzijds het programma vast te leggen voor de toekomstige trainingen.

26. Op het vlak van de **evaluatie van de pelotonscommandanten** verneemt het Vast Comité P dat de DirCo de pelotonscommandanten samen met de ANPA en de aanwezige vertegenwoordigers van de Core Group HyCap-CIK evalueert. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van het evaluatieformulier ontwikkeld door de ANPA. Tot nu toe zijn alle deelnemers geslaagd, zij het sommigen met

.....

[5] Deze opvolging lijkt het Vast Comité P belangrijk in het licht van de vlotte uitvoering van de modaliteiten verwoord in het artikel 7 van het protocolakkoord met betrekking tot het beheer van onverwachte evenementen die een impact hebben op de openbare orde en/of rust in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en die een onmiddellijke suprazonale politionele bijstand noodzaken (april 2018): het is immers zo dat de (LO) DirCo in de geest van dit artikel in staat moet zijn om op basis van een gedetailleerde inventaris, die onder meer het niveau van vorming, opleiding en uitrusting van het personeel dat in versterking komt bevat, de meest aangewezen medewerkers ter beschikking te stellen van de GOLD-commander in de verschillende door hem gedefinieerde functies (vb.: GBOR B, verkeersploeg, …).

opmerkingen of na deliberatie. Het principe lijkt volgens de DirCo algemeen aanvaard te worden. Uit de rapportering blijkt verder dat deze evaluatie zeker nuttig is want ze dwingt de pelotonscommandanten om zichzelf in vraag te stellen. Naar verluidt begrijpen de pelotonscommandanten dat deze evaluaties noodzakelijk zijn om zich verder in het vak te bekwamen en zijn ze er ook voor gemotiveerd.

5.2.3 Normering van toepassing op kledij, functie-uitrustingsstukken, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten

27. In het domein van de normering van de kledij, uitrusting en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten werd door het Vast Comité P onderstaande aanbeveling geformuleerd:

'Het beschikken over en het werken met genormeerde middelen aangewend voor de uitvoering van GBOR-opdrachten vormt zowel vanuit operationeel als vanuit welzijnsoogpunt een kritieke succesfactor. Het Vast Comité P beveelt dan ook aan dat de destijds opgerichte werkgroepen een doorstart nemen en/of dat er nieuwe werkgroepen worden opgericht, met als bedoeling binnen een redelijke termijn in het politielandschap duidelijkheid te scheppen aangaande de normeringen van toepassing op de kledij, alle functie-uitrustingsstukken, beschermingsstukken en de voertuigen'.

28. De CG verwijst naar de werkgroep 'uitrusting HHOO/GBOR' die op 17 maart 2015 de resultaten heeft voorgelegd aan het Coördinatiecomité van de geïntegreerde politie, die deze ook goedkeurde. Er wordt met deze resultaten rekening gehouden bij de aanbesteding en de beoordeling van de openbare overheidsopdrachten dit in samenwerking met de Directie Openbare Veiligheid van de federale politie (DAS). De bijlage E van de MFO-2 lijst onder meer de uitrusting op, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen HO-light, HO-full en HO-full protection.

29. De DAS evalueert actueel in samenwerking met de Dienst Technologie Management van de Directie Logistiek (DRL/DL Techno) in welke mate de kledij en de uitrusting voldoet aan de actuele werkomstandigheden, waarbij verwezen wordt naar de problematiek van de geluidsbescherming en het kogelwerend maken van bepaalde beschermingsstukken.

30. Verder blijkt uit de rapportering van de CG dat de technische specificaties van de GBOR-voertuigen gebruikt voor het transport van secties werden aangepast, wat inhoudt dat een rijbewijs B volstaat en dat er eveneens op vraag van de politiezones technische specificaties werden ontwikkeld waaraan de voertuigen moeten voldoen om halve secties te vervoeren. Tot op heden heeft enkel de politiezone BRUSSEL–HOOFDSTAD/ELSENE dienaangaande haar behoeften laten kennen. Uit de rapportering van de korpschef van de PZ MONTGOMERY blijkt dat ook hij zijn behoeften ter zake heeft laten kennen.

5.2.4 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren

31. Aangaande de organisatie van de overheidsopdrachten formuleerde het Vast Comité P de volgende aanbeveling:

'Bovendien dienen er inspanningen geleverd om de federale open overheidsopdrachten efficiënter te organiseren binnen de geïntegreerde politie'.

32. Op de vraag wat **de actuele stand van zaken is met betrekking tot de federale open overheidsopdrachten in het kader van GBOR-opdrachten**, verschaft de CG enkel een overzicht van de markten behandeld door DRL/DL Techno die betrekking hebben op het uniform 'openbare orde', daar waar het Vast Comité P wel had verwacht dat er een beeld zou geschetst worden van de toestand van de periode waarop de aanbevelingen betrekking hadden door mee te delen voor welke markten er toen problemen waren, de hoofdredenen hiertoe op te sommen en ten slotte de huidige toestand weer te geven.

33. Een korpschef merkt in dat verband op dat de markten op vandaag voorgesteld door de federale politie ontoereikend zijn en hij het niet normaal vindt dat de lokale politiezones zelf markten moeten openen op het vlak van GBOR.

34. Onderstaand overzicht werd ter beschikking gesteld door de CG:

- **handschoenen**: markt toegekend, operationeel en lopende tot 31/12/2021;
- **schoenen**:markt toegekend, operationeel en lopende tot 31/12/2023;
- **cagoules**: markt toegekend, operationeel en lopende tot 31/12/2023;
- **zomerhemden en -truien**: markt toegekend, operationeel en lopende tot 31/12/2023;
- **GBOR-kledij**: de procedure openbare overheidsopdrachten bevindt zich in de eindfase (beoordeling door de evaluatiecommissie van het materiaal);
- **winterhemden en -truien**: de procedure openbare overheidsopdrachten bevindt zich in de eindfase (beoordeling door de evaluatiecommissie van het materiaal).

35. De CG meldt dat de federale politie in 2018, ten voordele van alle politiezones, 36 voertuigen van het type T 6[6] heeft verworven die gebudgetteerd werden op het verkeersboetefonds 2018. Uit de rapportering van de DirCo BRUSSEL blijkt dat hij hierbij niet betrokken is. De korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE merkt op dat deze beslissing werd

.....

[6] Het betreft hier meer dan waarschijnlijk een Volkswagen Transporter bestelwagen. Deze voertuigen zijn niet uitgerust om GBOR B-secties te vervoeren. Ze zijn verdeeld per arrondissement en vormen een soort van operationele strategische reserve ten behoeve van de lokale politiezones. Ze werden onder meer aangekocht om ermee operaties inzake verkeer uit te voeren.

genomen op het niveau van het Coördinatiecomité van de Geïntegreerde Politie (CCGPI).

5.2.5 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie

36. Met betrekking tot het strategisch (ondersteunings)aanbod in het kader van GBOR, voorzag het Vast Comité P in onderstaande aanbevelingen:

'*De federale politie moet haar strategisch (ondersteunings)aanbod in het kader van het genegotieerd beheer van de publieke ruimte in nauw overleg met alle rechtstreeks betrokken partners herdefiniëren en vertalen naar het operationele en het tactische niveau. Dit houdt onder meer in dat de bestaande richtlijnen aangaande de werking FERES en CIK moeten geactualiseerd worden en dat er voor de algemene werking en inzet van DAS een richtlijn moet uitgevaardigd worden*';

en

'*Los van de organisatie van de trainingen, de normering van de middelen en de herdefiniëring van het federaal (ondersteunings)aanbod GBOR, worden er in de diverse in deze studie besproken strategische doelstellingen intenties geformuleerd die het genegotieerd beheer van de publieke ruimte verder moeten professionaliseren. Het Vast Comité P beveelt dan ook aan dat de federale politie deze intentieverklaringen kritisch bekijkt, onder meer in het licht van de nieuwe dwingende richtlijn MFO-2, prioriteiten stelt en hieraan uitvoering geeft*'.

37. De optimalisering van de dienstverlening van de Algemene Directie Bestuurlijke politie van de federale politie (DGA) in het kader van GBOR-opdrachten en de concretisering van het strategisch steunaanbod vertaalt zich volgens de CG onder meer door:

(1) de verbintenis om de federale reserve (FERES) en het CIK complementair in te zetten conform de modaliteiten vervat in de omzendbrief MFO-2 en dit onder de verantwoordelijkheid van de Directie van de Operaties inzake Bestuurlijke Politie (DAO);

(2) het waarborgen van een permanent beschikbare FERES met steeds dezelfde samenstelling[7] met dien verstande dat de geleding van de machten en de middelen wel kan gewijzigd worden op vraag van de GOLD-commander dan wel op basis van het te beheren en te begeleiden evenement;

(3) het herbekijken van de werking van de CIK's;

(4) het nemen van de nodige initiatieven met het oog op de uitbouw van een kennis- en expertisecentrum GBOR. De moeilijke budgettaire context waarin de federale politie zich bevindt, brengt met zich mee dat dit centrum nog niet werd opgericht. Ondertussen blijft het expertennetwerk bestaan en functioneren in de schoot van de directies.

38. De strategische doelstellingen die betrekking hebben op het GBOR zijn opgenomen in de opdrachtbrief van de Directeur-generaal van de Algemene Directie Bestuurlijke politie van de federale politie. Deze strategische doelstellingen houden onder meer rekening met de nieuwe vormen van manifesteren en het organiseren van evenementen die een impact hebben op de openbare orde evenals op de mobilisatiecapaciteit van de federale politie.

39. De CG herhaalt dat hij zo goed als mogelijk invulling wenst te geven aan de bepaling opgenomen in de MFO-2 dat '*een geobjectiveerde en gerationaliseerde verdeling van de totale capaciteit van het CIK noodzakelijk is, met garantie aan de overheden en de burgers van een minimale gelijkwaardige dienstverlening over het gehele grondgebied van het Rijk*' en dat dit juist de reden is waarom de actuele werking van het CIK aan een grondige analyse wordt onderworpen.

40. Het past hier ook te verwijzen naar het randnummer 160 van het initieel toezichtsonderzoek 'Samenwerking Brusselse politiezones GBOR' waar de problematiek van het i**nternetrechercheren** aan bod komt. Uit de verslaggeving van de CG kan het Vast Comité P het volgende afleiden:

.....

[7] Standaard is FERES als volgt samengesteld: A/Pl versterkt met een sproeiwagen en een celwagen.
Om op meerdere plaatsen tegelijkertijd crisissteun te kunnen bieden, had DAO voor oudejaarsnacht aanvankelijk aan DAS gevraagd om FERES uit te breiden met een extra Pl, één sproeiwagen en twee APC (Armoured Personnel Carrier) (49 personen). Globaal zou dit dan een nationale reserve van 77 personen opgeleverd hebben. Nadat DAS laten weten had dat dergelijk dispositief niet kon geleverd worden, heeft DAO haar vraag afgebouwd tot een extra A/Pl, één sproeiwagen en twee APC (30 personen). Omdat DAS vervolgens meedeelde geen enkel personeelslid extra te kunnen voorzien, heeft DAO vervolgens beslist om 18 personeelsleden van DAS uit andere geplande diensten vrij te maken om zodoende toch ten minste de "gewone" FERES te kunnen uitbreiden met twee secties. In totaal gaf dit dan een FERES bestaande uit 46 personen (28+18).
Bij aanvang dienst op 31/12/2018 heeft de Pl Comd FERES aan DAO laten weten in totaal slechts over 39 personen te kunnen beschikken.

(1) indien er zich meer doorgedreven zoekingen op het internet opdringen, kan de sectie 'i2-IRU' van de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC) zowel in het domein van de gerechtelijke politie als de bestuurlijke politie een gespecialiseerde steun aanbieden aan de diensten van de geïntegreerde politie[8];

(2) er is momenteel een roll-out van een programma bezig waarmee het mogelijk zal zijn om meer performante opzoekingen te doen in de open bronnen op het internet (OSINT[9]) evenals in de sociale media (SOCMINT[10]). Dit programma zal echter prioritair ingezet worden in de domeinen van het terrorisme en het radicalisme;

(3) als gevolg van de gebeurtenissen die op 11 november 2017 de openbare orde hebben verstoord op het grondgebied van de politiezone BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE werd in 2018 overwogen om binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een project (SILVER TWO) op te starten ter optimalisatie van de informatiepositie van de verschillende politiediensten in het kader van het begeleiden en beheren van geplande (voorzienbare) evenementen. Door de CSD BRUSSEL werd hiertoe een programma ontwikkeld dat in juni 2018 werd voorgesteld aan de Conferentie van de Korpsoversten van lokale politie van de Regio Brussel Hoofdstad. De federale politie gebruikt dit programma vrij recent en hoewel de lokale politie destijds niet is ingegaan op dit aanbod, sluit de CG geenszins de mogelijkheid uit om dit project (alsnog) te verruimen tot de lokale politiezones. Een korpschef merkt op dat het bovenstaande niet volledig correct is en nuanceert dit als volgt: In het verslag van de conferentie van de Brusselse korpschefs d.d. september 2018 staat volgend besluit vermeld: *'En conclusion, la Conférence estime que l'outil est intéressant mais qu'un nombre de points restent à éclaircir/ trancher :*

- *problème de l'hébergement du serveur ;*
- *problème des adresses pour y accéder ;*
- *nécessité de clarifier les processus de travail, les flux d'information ;*
- *nécessité de clarifier qui a accès à quelles informations'.*

(4) Naar verluidt, zullen deze punten het voorwerp uitmaken van een bespreking in de schoot van het platform MFO-2/MFO-3 en indien er een concreet voorstel wordt uitgewerkt, zal dit opnieuw 'ter goedkeuring' worden voorgelegd aan de conferentie van de Brusselse korpschefs;

(5) voor geplande evenementen, waarvan op basis van de operationele risicoanalyse blijkt dat ze een bepaald gevaar inhouden, kunnen de Brusselse politiediensten op vandaag ook gebruik maken van de dienst

[8] De werkprocedure werd geformaliseerd in een Service Level Agreement (SLA) d.d. 23/07/2018.

[9] Open source intelligence software.

[10] Social media intelligence.

OSINT, die fysiek is ingericht binnen het RCCU van de FGP BRUSSEL. In dat geval wordt er op het internet en de sociale media verschillende dagen voor het evenement proactief gezocht door een gemengd team (communicatie- en informatiedienst van het arrondissement (SICAD), federale gerechtelijke politie (FGP) en lokale politie). Naar analogie van de andere ondersteunende middelen dient de GOLD-commander dit ook specifiek aan te vragen aan de DirCo. Verder volstaat het niet de vraag te stellen om OSINT te activeren, maar moeten ook de zoekcriteria worden bepaald (bepaalde groeperingen, sleutelwoorden, …) en moet er ook personeel worden voorzien door de aanvragende politiezone zelf met het oog op het uitvoeren van de opzoekingen, bovenop het voorziene personeel door SICAD en FGP.

5.2.6 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL

41. Aangaande de invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL, formuleerde het Vast Comité P volgende aanbeveling:

'De ontstane positieve dynamiek tussen de lokale en de federale leidinggevenden moet worden bestendigd en nog meer versterkt, waarbij het binnen de werking van de geïntegreerde politie onontbeerlijk is dat de DirCo BRUSSEL de mogelijkheid krijgt en neemt om zijn coördinerende rol waar te maken'.

42. De DirCo BRUSSEL stelt dat er goede contacten zijn tussen de politiezones en zijn CSD waarbij wordt gerefereerd aan de coördinatievergaderingen die de evenementen voorafgaan, de punctuele contacten tussen de verschillende dossierbeheerders in de politiezones en zijn medewerkers en de rol van de verbindingsofficier (LO) op de commandopost.

43. Het antwoord van de zes Brusselse korpschefs kan als volgt worden samengevat:

(1) de meeste korpschefs verwijzen naar het artikel 7 van de Wet op het Politieambt (WPA), waarin met betrekking tot de bevelvoering (de coördinatie en de leiding van de operaties) een aantal operationele principes staan gedefinieerd, evenals naar de verschillende protocolakkoorden en de conventie[11], alle in consensus opgesteld door de verschillende bestuurlijke overheden. Hieruit kan worden besloten dat voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de coördinatie en leiding steeds in handen ligt van een korpschef van een Brusselse politiezone en dat de DirCo BRUSSEL hier in principe niet in tussenkomt. Dit betreft een bewuste keuze van de betrokken burgemeesters;

.....

[11] De protocolakkoorden en de conventie worden meer in detail toegelicht onder randnummer 102.

(2) meerdere korpschefs merken op dat de federale inzet (spoorwegpolitie (SPC) en CIK) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beter moet gecommuniceerd worden, en dit zowel aan de lokale autoriteiten als aan de politiezones;

(3) een korpschef rapporteert dat '*het Brusselse systeem toch al een aantal maal zijn waarde heeft bewezen en vraagt zich af of een 'actieve DirCo' op terrein performanter zal zijn*'.

44. De **proactieve invulling van de onderscheiden (geplande) gebeurtenissen** ent zich volgens de DirCo BRUSSEL voornamelijk op twee assen, namelijk (1) de maandelijkse vergadering MFO-2/MFO-3[12] waarbij een overzicht wordt gegeven van de toekomstige evenementen en (2) het nemen van de gepaste initiatieven naar de politiezones om te kunnen waarborgen dat de versterkingsaanvragen voor terugkerende evenementen tijdig worden overgemaakt.

Door de korpschefs van de zes Brusselse politiezones wordt hieromtrent het volgende gerapporteerd, waarbij evenwel wordt opgemerkt dat niet alle korpschefs alle onderstaande bedenkingen en/of percepties hebben geformuleerd: (1) tijdens het overlegplatform MFO-2/MFO-3 wordt de evenementenkalender van de geplande evenementen overlopen gekoppeld aan een raming van de noodzakelijke machten en middelen, waarbij aan de afgevaardigden van de betrokken politiezones de gelegenheid wordt geboden om de beschikbare informatie toe te lichten en desgevallend te actualiseren en naar verluidt, zal deze werkgroep zich ook buigen over de optimalisering van de huidige proactieve opvolging van de verschillende geplande evenementen, (2) de voorbereiding en de opvolging van de evenementen vertaalt zich enkel op het vlak van de organisatie en het beheer van de (gevraagde) versterkingen, (3) de proactiviteit ontstaat en ontwikkelt zich op basis van de normen weerhouden in de MFO-2 en (4) de DirCo BRUSSEL streeft er maximaal naar om de noodzakelijke HyCap-versterkingen steeds een maand op voorhand ter kennis te brengen.

Met betrekking tot de organisatie en het beheer van de te leveren versterking worden door sommige korpschefs één of meerdere van onderstaande bedenkingen geformuleerd: (1) het te weinig rekening houden met bepaalde normen en principes opgenomen in het statuut dan wel in de welzijnswet, waarbij wordt verwezen naar een ongelijke verdeling van de te leveren nachtprestaties tussen de politiezones en het CIK, (2) er wordt naar aanleiding van het begeleiden en beheren van een evenement geen of weinig rekening gehouden met de reeds voorziene eigen inzet van de politiezone (buiten het HyCap-systeem) waarbij de kanttekening wordt gemaakt dat deze benadering te maken heeft met een te strikte interpretatie van de bepalingen opgenomen

[12] Gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 14 juni 2002 betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie, *BS* 18 juni 2002.

in de MFO-2 en eigenlijk meer verworden is tot een boekhoudersvisie en (3) het gegeven dat bepaalde politiezones als gevolg van het personeelsdeficit van de spoorwegpolitie (SPC) taken dienen uit te voeren in de metro- en treinstations.

45. Het proces van de **behandeling van de versterkingsaanvragen** door de DirCo BRUSSEL verloopt volgens hem gesynthetiseerd als volgt:

(1) de GOLD-commander bepaalt op basis van zijn operationele risicoanalyse de zich opdringende maatregelen gekoppeld aan de noodzakelijke politiecapaciteit en middelen, waarbij hij zich uitspreekt over de aard van de GBOR;

(2) indien er onduidelijkheden zijn, wordt er door de DirCo contact opgenomen met de betrokken zone en wordt er naar een oplossing gezocht;

(3) de steunaanvraag wordt geformuleerd door de GOLD-commander tijdens de voorbereidende vergadering(en) van elk evenement of telefonisch door de dossierbeheerder van de betrokken zone. Vervolgens wordt zij door de politiezone ingegeven in de geautomatiseerde applicatie BEPAD (bestuurlijke politie-police administrative). De Dienst Operationele Coördinatie en Steun van de DirCo (OCS) onderzoekt of de gevraagde middelen afgestemd zijn op het geëvalueerde risiconiveau (operationele risicoanalyse van de GOLD-commander). Het gebeurt zeer zelden dat de diensten van de DirCo een aanpassing van de versterkingsaanvraag voorstellen door een toevoeging van speciale middelen. Een vraag tot vermindering van de steunaanvraag is nog steeds volgens de DirCo BRUSSEL niet opportuun, wetende dat de GOLD-commander in ieder geval eindverantwoordelijke blijft voor het evenement.

De verschillende korpschefs melden dat ze in het algemeen tevreden zijn over de wijze waarop dit gebeurt. Hierbij wordt wel door een korpschef de bedenking geformuleerd dat de toepassing van het HyCap-systeem niet altijd even logisch overkomt, waarbij het voorbeeld wordt gegeven dat het mobilisatieniveau voor de bijstand ingevolge stakingen in de Brusselse gevangenissen door de verantwoordelijke GOLD-Commander als GBOR B wordt gecatalogeerd, daar waar deze bewakingsopdracht in andere arrondissementen als GBOR A wordt beschouwd[13].

46. Bevraagd over het **beschikbaarheidsniveau** en meer in het bijzonder of er door de korpsen in overleg met de DirCo afspraken bestaan over een andere

[13] Het Vast Comité P stelt op basis van de uitgebreide verslaggeving, ter beschikking gesteld door de DirCo BRUSSEL, vast dat deze problematiek reeds geruime tijd voorwerp van discussie is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dat het de bedoeling is om op basis van een nog op te maken operationele risicoanalyse uitsluitsel te kunnen geven of het voor staking X mogelijk is te bepalen of er GBOR A dan wel GBOR B moet geleverd worden. Het punt 5.5. 'Staking van penitentiaire beambten' van de MFO-2 biedt op dit vlak evenwel geen verduidelijking.

onderlinge verdeling van de te leveren versterking, wordt in eerste instantie verwezen naar de Conventie 19Bis waaruit volgens de korpschefs kan worden afgeleid dat in uitzonderlijke omstandigheden het HyCap-engagement voor de 6 Brusselse zones 14 pelotons bedraagt. Hierbij wordt door een respondent opgemerkt dat dit meer dan de voorgeschreven 7% bedroeg. Ingevolge de aangepaste normen opgenomen in de huidige MFO-2 werd het HyCap-engagement teruggebracht naar 12 pelotons. Voormelde conventie zal dan ook in die zin worden aangepast. Een korpschef merkt op dat er evenwel ruimte is voor overleg met het niveau DirCo indien er gevraagd wordt om HyCap te leveren. In dat verband stelt een andere korpschef dat de toepassing van het principe van de **ontvankelijkheidsdrempel** te theoretisch verloopt en dat hierbij te weinig onderhandelingsmarge met het niveau DirCo bestaat. Naar verluidt zou deze benadering een impact hebben op het aantal weigeringen tot levering HyCap. Deze weigeringen houden in feite een onmogelijkheid in om de gevraagde versterking te leveren. Ten slotte wordt er door de korpschef van de PZ MONTGOMERY gerefereerd aan de vergadering georganiseerd door de DirCo BRUSSEL samen met DAO en de PZ BRUSSEL–HOOFDSTAD/ELSENE met het oog op het innemen van een standpunt over de wijze waarop de prestaties geleverd door de PZ MONTGOMERY in het kader van de Europese toppen dienen te worden verrekend.

Aangaande **de opmaak van een evaluatieverslag inzake het functioneren van het HyCap-systeem en van de ondersteuning van de federale politie voor het beheer van gebeurtenissen,** blijkt uit de ontvangen rapporteringen dat de DirCo BRUSSEL zijn jaarrapport overmaakt aan de politiezones. Die in de MFO-2 voorgeschreven ondersteuningsvorm werd twee jaar geleden weer opgestart en biedt een helder zicht op het HyCap-engagement van de 6 Brusselse politiezones evenals van de inzet van het CIK. Uit de rapportering komt tevens naar voor dat de DirCo (delen van) het rapport bespreekt op het overlegplatform MFO-2/MFO-3. Bepaalde korpschefs geven aan dat het wenselijk is om in dit rapport tevens te voorzien in een evaluatie van de HyCap-weigeringen, waarbij een aantal criteria worden naar voor geschoven[14]. Andere respondenten verwoorden dat dit rapport louter formeel is opgesteld en bijvoorbeeld geen vooruitzichten bevat met betrekking tot de inzet van het HyCap-systeem gerelateerd aan de eigenheid van het arrondissement en de uitvoering van de andere basisfunctionaliteiten.

Het past evenwel in dat verband te verwijzen naar het onderzoeksrapport van de AIG d.d. juni 2018 met als titel: *'HyCap. Evaluatie toepassing MFO-2'* waarin onder meer de volgende aanbeveling staat opgenomen: '*De MFO-2 aanpassen, wat betreft de verplichting voor de DirCo's om een evaluatieverslag op te*

[14] De voornaamste vermelde criteria zijn: welke elementen werden door de zones aangewend om hun weigering te rechtvaardigen, wat zijn de adviezen van de DirCo en wat is de uiteindelijke motivering de AIG. In dit opzicht wordt de bemerking gemaakt dat de federale politie ook zou moeten verantwoorden waarom er naar aanleiding van een weigering van de lokale politie niet werd overgegaan tot de inzet van federale ondersteuning.

stellen, door een vast stramien met een aantal te behandelen punten vast te leggen. …'.

47. Met betrekking tot de **rapportering van de DirCo** naar de betrokken politiezones **aangaande de mate waarin er met het CIK en de DAS wordt bijgedragen tot de vermindering van de inzet van de HyCap**, blijkt uit de verslaggeving dat de initiatieven die op vandaag door de DirCo BRUSSEL op dat vlak worden ontwikkeld[15] niet volledig voldoen aan de in de voormelde omzendbrief geformuleerde finaliteit: er wordt enkel gerapporteerd over de inzet van het eigen CIK en de HyCap BRUSSEL maar niet over de inzet van DAS. Bovendien kan uit de overzichten ter beschikking gesteld door de DirCo BRUSSEL aan de korpsleiding van de zes Brusselse politiezones niet worden afgeleid of de inzet van het CIK en de DAS effectief heeft bijgedragen tot een vermindering van de HyCap-aanwending omdat de rapportering telkens een momentopname betreft van het engagement van het CIK.

Verschillende korpschefs verwoorden dit ook in hun rapportering.

De DirCo BRUSSEL brengt verder ter kennis dat DAO in haar jaarrapport MFO-2, naast de bespreking van de prestatielijnen, ook de bijdrage van het CIK en de DAS aan de vermindering van de HyCap-inzet zal toelichten. Inmiddels heeft DAO dit rapport opgesteld en verspreid en heeft het Vast Comité P kunnen vaststellen dat de bijdrage van het CIK en de DAS aan het HyCap-systeem hierin algemeen wordt geanalyseerd en dat er bijvoorbeeld geen gegevens worden verstrekt per provincie.

Volledigheidshalve moet worden opgemerkt dat deze wijze van afleggen van rekenschap voordien niet ingeschreven stond in de MFO-2 en dat diverse bestaande procedures binnen verschillende diensten van de federale politie dienen aangepast om te kunnen voldoen aan deze nieuwe bepaling.

48. Wat de beschikking over het **beveiligingsmateriaal** betreft, komt uit dit onderzoek naar voor dat alle zones beschikken over de voorgeschreven kledij en beschermingstukken. Op het vlak van **GBOR-voertuigen** is het zo dat (1) de politiezone ZUID (5341) aangeeft dat ze momenteel 4 voertuigen mist maar reeds de nodige initiatieven heeft genomen om te voorzien in de aankoop ervan, (2) de politiezone MARLOW (5342) laat optekenen dat er gezien de mee te nemen uitrusting door een organieke sectie meer dan waarschijnlijk zal moeten uitgekeken worden naar voertuigen die enkel kunnen bestuurd worden

.....

[15] De DirCo BRUSSEL rapporteert dat hij een overzichtstabel overmaakt aan de zones met betrekking tot de inzet van het CIK en/of de HyCap BRUSSEL: naar aanleiding van de behandeling van de versterkingsaanvragen en dit zowel via een geëigende rechtstreekse communicatie met de politiezones als via BEPAD, tijdens de vergadering MFO-2/3 en in zijn jaarrapport MFO-2.

door chauffeurs die beschikken over een rijbewijs C[16] en (3) de politiezone NOORD (5344) rapporteert dat ze actueel over onvoldoende voertuigen beschikt maar in aankopen zal voorzien ingeschreven op het budget 2019.

5.2.7 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

49. Het verslag 'Samenwerking Brusselse politiezones GBOR' voorziet verder in onderstaande aanbevelingen:

'De benadering van onverwachte evenementen door de geïntegreerde politie vergt een doordacht plan van aanpak. Het Vast Comité P beveelt in dat verband dan ook aan om de genomen strategische beslissingen zowel binnen de lokale politiezones als binnen de (rechtstreeks) betrokken federale diensten zo concreet mogelijk te vertalen en dit tot op het operationele niveau. Rekening houdend met de aard van dergelijke (crisis)interventies, dient geopteerd voor een logische en eenvoudige aanpak, die maximaal in de lijn ligt van reeds bestaande richtlijnen en procedures. Ten slotte dient er bijzondere aandacht besteed aan de bevelvoering en de omkadering van de onmiddellijk beschikbare machten en aan de eenheden die later in versterking komen';

en

'Om het vacuüm op te vullen gedurende de periode tussen de kennisname van een niet-gepland evenement dat een ernstige impact heeft op de openbare orde en de daadwerkelijke fysieke aankomst van de Gold Commander of zijn vervanger op de commandopost om de leiding te nemen over het evenement, beveelt het Vast Comité P aan dat er in elke zone een gedetailleerd reactieschema wordt uitgewerkt om de verantwoordelijke (van de meldkamer) toe te laten de zich opdringende maatregelen te nemen, dit evident in aanvulling op de richtlijnen die gegeven worden door de 'specialist GBOR' die eventueel wordt verwittigd via het systeem van 'contacteerbaarheid en terugroepbaarheid'. Dit houdt in dat de reactieschema's zoals ze op vandaag bestaan in bepaalde politiezones zich niet kunnen beperken tot het aspect 'mobiliseren', maar in een ruimere operationele context moeten ontwikkeld worden. Het lijkt verder een vanzelfsprekendheid dat deze reactieschema's ook ter beschikking worden gesteld van het niveau DirCo'.

50. Door de Brusselse korpschefs en de DirCo BRUSSEL werd een protocolakkoord uitgewerkt met als titel: *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui*

.....

[16] Hier past het te refereren aan randnummer 30 van dit verslag, waaruit blijkt dat er door de federale politie initiatieven werden genomen die het mogelijk maken dat de beveiligde voertuigen voor ordehandhaving, waarover de politiezones uit het stelsel HyCap B conform het punt 8 van de omzendbrief MFO-2 dienen te beschikken, kunnen bestuurd worden door de houders van een rijbewijs categorie B.

policier suprazonal immédiat' (april 2018). Dit akkoord werd ondertekend door alle burgemeesters, de korpschefs en de DirCo.

51. Zoals aangegeven ter hoogte van het randnummer 174 van het initieel toezichtsonderzoek 'Samenwerking Brusselse politiezones GBOR', zou door de Brusselse korpsen op basis van het protocol vermeld in vorig randnummer een politie-interventieplan (PIP) opgesteld worden.

52. Conform het artikel 8 van voormeld protocol, verloopt de operationalisering ervan binnen de Brusselse politiezones als volgt:

Tabel 2: Overzicht van de operationalisering van het protocol onverwachte evenementen (2018)

Politiezone	PIP-plan	Voorlopige maatregelen	Overgemaakt aan DirCo
BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE	In ontwikkeling	Gebruik van reflexfiches en Algemene Onderrichtingen	
BRUSSEL-WEST	Uitgewerkt		JA
BRUSSEL-ZUID	Uitgewerkt		JA
BRUSSEL-NOORD	Uitgewerkt + bestaan van een dienstnota		JA maar geactualiseerde versie volgt
MONTGOMERY	In ontwikkeling	Gebruik van reflexfiches	
MARLOW	Bestaan van een dienstnota + regulier PIP		JA

53. Deze problematiek wordt door de DirCo samen met de zes politiezones verder opgevolgd, onder meer tijdens de vergaderingen 'platform noodplanning – plan d'urgence (NPU)'.

54. Uit de analyse van het PIP-plan van de PZ BRUSSEL-WEST met als titel: 'Procedure Nood- en interventieplan (versie 2019)' valt het op dat het niveau DirCo enkel opgenomen staat ter hoogte van de rubriek die de verwittigingen regelt tijdens de diensturen. Het niveau DirCo, logischerwijze de permanentieofficier, wordt niet vermeld in het onderdeel van het plan dat de terugroepingen buiten de diensturen regelt. Hier wordt zonder meer verwezen naar het CIC en de federale ploegen.

55. Ook in het permanent order van de PZ BRUSSEL-ZUID met als titel: 'Police Administrative – Ordre d'Opération Permanent – Plan d'Intervention Policière – Annexe au Plan d'Urgence et d'Intervention' is het niveau DirCo niet opgenomen in het reactieschema. In de rubriek: 'Versterkingen en wegnemingen' wordt als volgt naar dit ondersteunend niveau verwezen: '*Relais immédiat vers le DirCo Bruxelles, pour appui Hycap, si la gestion risque de s'étendre dans le temps*'.

56. Wanneer het Vast Comité P het permanent order van de PZ BRUSSEL-NOORD met als titel: 'Ordre d'opération permanent – Plan Monodisciplinaire D 3 – ZONE 5344 – P.I.P. – Annexe au Plan d'Urgence et d'Intervention' vanuit dezelfde invalshoek bekijkt, moet het vaststellen dat het niveau DirCo in het reactieschema niet voorkomt. Zoals evenwel uit de tabel 2 blijkt, gaf deze zone aan dat het plan nog (verder) moet geactualiseerd worden.

57. Het is verder ook markant dat er in de drie geanalyseerde PIP's niet wordt gerefereerd aan één of meerdere artikels van het protocol met betrekking tot GBOR van niet geplande evenementen (april 2018).

58. Op de vraag hoe de DirCo BRUSSEL het *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* (april 2018) binnen zijn dienst vertaalde, verneemt het Vast Comité P dat dienaangaande geen initiatieven werden genomen omdat hiermee '*geen bijkomende rol wordt gevraagd aan de DirCo*' en dat er gewerkt wordt op basis van een bereikbare en terugroepbare officier die in voorkomend geval kan plaatsnemen in de commandopost GOLD. Dit antwoord verbaast het Vast Comité P toch enigszins omdat dit protocol toch expliciet voorziet in de hieronder vermelde ondersteuning op het commandocentrum GOLD voor het niveau DirCo waarvan men er logischerwijze kan van uitgaan dat dit coördinerend en ondersteunend niveau deze taak ter harte neemt. Uitgaande van deze logica en om een vlotte samenwerking te kunnen waarborgen, zou minstens verwacht kunnen worden dat er een checklist of geheugensteun werd ontwikkeld op het niveau DirCo inhoudende deze toegewezen opdrachten, meer bepaald:

(1) het verzamelen van de informatie met betrekking tot de inzetbare machten van de ((nog) niet) bij het onverwacht evenement betrokken Brusselse politiezones (Art. 6);

(2) het solliciteren van de inzetbare machten van de federale politie en de niet-Brusselse politiezones (Art. 6);

(3) het maken van een overzicht van de inzetbare capaciteit, waarbij volgende informatie dient ingewonnen: het aantal beschikbare machten, het niveau van vorming en training, de beschikbare uitrusting en de termijn waarbinnen deze machten kunnen worden ingezet (Art. 7);

(4) het logischerwijze ondersteunen[17] van de LO punt eerste bestemming (PEB) die er zich op het moment van de aankomst van de versterking moet van vergewissen wat het niveau van de vorming en de training is en over welke uitrusting ze beschikken (Art. 9).

5.2.8 Globaal Preventie- en Veiligheidsplan (GPVP) Brussels Hoofdstedelijk Gewest

59. In zijn verslag '*De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen*' (juni 2018) besteedde het Vast Comité P eerder al aandacht aan het GPVP, door een aantal (op stapel staande) initiatieven aan te halen zoals: de ontwikkeling van een videoconferentiesysteem, de oprichting van een communicatie- en crisiscentrum en de ontwikkeling van een kadermethode voor crisisbeheer en een informaticatool voor de voorbereiding en het beheer van evenementen, oefeningen, opleidingen en uitwisselingen tussen de verschillende disciplines.

60. In het GPVP wordt ook nog de oprichting van de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen toegelicht die zich onder meer als taak stelt om de bestaande infrastructuur ter beschikking te stellen.

61. Geen enkele respondent verwees in zijn rapportering op een of andere manier naar één of meerdere van deze initiatieven.

62. Uit een contact met de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE vernam het Vast Comité P dat hij hoopt zijn dispatching voor het groot verlof van dit jaar en in het slechtste geval eind 2019 te kunnen onderbrengen in het RAC II. Dit zou hem toelaten om vlotter zijn intrek te kunnen nemen in het crisiscentrum dat zich in hetzelfde gebouw bevindt. Dit crisiscentrum is zodanig ontwikkeld dat er probleemloos zal kunnen voldaan worden aan de inplaatsstelling van de voorziene commando- en organisatiestructuren opgenomen in het koninklijk besluit tot vaststelling van het nationaal noodplan betreffende de aanpak van een terroristische gijzelneming of terroristische aanslag van 1 mei 2016. Het is tevens uitgerust met de nieuwste apparatuur en hij hoopt dat het de andere korpschefs zal uitnodigen en motiveren om de onderlinge samenwerking nog te versterken en verder te professionaliseren door bijvoorbeeld ook daadwerkelijk een LO af te vaardigen in de gevallen waar dit vooraf werd afgesproken.

63. De korpschef van de PZ MONTGOMERY refereert verder aan de oprichting van het Arrondissementeel CyberCentrum Brussels Gewest en merkt

[17] Deze taak wordt in het protocol niet expliciet toevertrouwd aan iemand, maar rekening houdend met de bepalingen opgenomen in de artikelen 6 en 8 van dit protocol lijkt het logisch dat het niveau DirCo de LO PEB op een of andere manier een stand van zaken kan geven met betrekking tot de informatie die volgens het artikel 7 dient ingewonnen te worden.

in dat verband op dat er ter zake in mei 2018 een 'voorlopig' protocolakkoord werd afgesloten '*houdende de aanpak van de digitale risico's*' tussen de verschillende Brusselse politiezones, de DirCo BRUSSEL, de DirJud BRUSSEL en de DG BPV.

5.3 Feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK

5.3.1 Algemeen

64. De lectuur van een aantal krantenartikels en een beperkt aantal documenten die op 07/01/2019 door de AIG aan de onderzoekers van de Dienst Enquêtes P van het Comité P ter beschikking werden gesteld, riep een aantal vragen op die werden verwerkt in het deel 2 van de vragenlijst die overgemaakt werd aan de korpschefs en de DirCo.

65. Later ontving de Dienst Enquêtes P van de AIG nog andere documenten die eveneens voorwerp zijn van een analyse in dit verslag.

66. Tijdens de conferentie van de Brusselse korpschefs d.d. 12/12/2018 heeft de korpschef van BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE meegedeeld dat zijn commandopost Brussels Expo zou geopend worden op 31/12/2018 en dat de politiezones die dit verkozen een LO konden afvaardigen[18]. Deze mededeling staat evenwel niet genotuleerd in het proces-verbaal van de Conferentie van de Brusselse korpschefs waarover het Vast Comité P beschikt.

Op basis van de verstrekte antwoorden kan het Vast Comité P besluiten dat zowel de PZ BRUSSEL–WEST als de PZ BRUSSEL-NOORD een LO hebben gestuurd naar de Brusselse commandopost. De PZ BRUSSEL–WEST definieert de taakstelling van deze medewerker, namelijk:

(1) het informeren van de GOLD-commander PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE met betrekking tot de evenementen binnen de eigen zone die een impact zouden kunnen hebben op de PZ BRUSSEL–HOOFDSTAD/ELSENE;
(2) het informeren van de eigen zone aangaande evenementen die zich voordoen binnen de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE en een impact zouden kunnen hebben op de eigen zone ;
(3) het desgevallend aanvragen van versterking aan de GOLD PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE.

De LO afgevaardigd door de PZ BRUSSEL-NOORD betreft een 1° commissaris die niet over een GBOR-brevet beschikt. De LO die door de PZ BRUSSEL-WEST werd afgevaardigd, was een hoofdinspecteur die evenmin over een GBOR-brevet beschikt.

.....

[18] Blijkt meerbepaald uit de mail van de korpschef a.i. PZ BRUSSEL-WEST die hij op 04/01/2019 overmaakte aan de Inspecteur-generaal.

Het Vast Comité P stelt zich, enerzijds op basis van het geringe gevolg dat werd gegeven aan de vraag tot afvaardiging van een LO op de commandopost Brussels Expo en anderzijds aan de hand van de geformuleerde taakinvulling door de PZ BRUSSEL-WEST voor deze medewerker, de vraag of de 'proactieve invulling' van functie van LO-zone echter niet meer aansluit bij de coördinatie en ondersteuning die kan verleend worden door de LO DirCo, temeer daar niet voorzien was in een 'regionale GOLD' en er blijkbaar ook niet echt tactische - operationele verwachtingen uitgingen naar deze persoon. De korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE deelt, na hierover te zijn bevraagd, zijn visie mee. Het werken met LO's is niet nieuw en wordt regelmatig toegepast. Hij stelt vast dat het meer en meer dezelfde officieren zijn die deze functie opnemen. Hij vindt het belangrijk dat deze officieren beschikken over het brevet GBOR Niv B en ook de nodige terreinkennis hebben. Een dergelijke taak toevertrouwen aan een LO DirCo is volgens hem niet haalbaar omdat deze officieren al ruim hun werk hebben om de nodige contacten te leggen met de verschillende federale diensten (DAO, DAS-FERES, SICAD, SPC, wegpolitie (WPR), luchtsteun (RAGO)). Hij beklemtoont meer dan eens het belang van de terreinkennis die een LO volgens hem moet hebben, waaraan hij het voorbeeld koppelt van een werkwijze in zijn eigen zone. Het is namelijk zo dat hij voor oudejaarsnacht specifiek had voorzien in een hoofdinspecteur die als taak had een inschatting te maken van de risico's die gepaard konden gaan met elk gemeld incident, waarbij het onder meer belangrijk was om terdege rekening te houden met de plaats waar de feiten zich voordeden. Deze systematische analyse liet hem immers als GOLD-commander toe om een afweging te maken met welk dispositief er diende tussengekomen te worden, zijnde een interventieploeg dan wel een (deel van een) eenheid die werkzaam is in geconstitueerd verband.

Het is wel merkwaardig te moeten vaststellen dat de PZ BRUSSEL-WEST aangeeft dat één van de taken van de LO het vragen van versterking betreft aan de GOLD-commander van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE daar uit de ingewonnen informatie blijkt dat er (1) geen regionale reserve was en (2) het protocol van april 2018 met betrekking tot het beheer van 'niet-geplande evenementen' voorschrijft dat de aanvragen tot versterking moeten gericht worden aan de DirCo, die op dat moment ook aanwezig was op de commandopost Brussels Expo.

67. Op 21/12/2018 werd er door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE een coördinatievergadering georganiseerd met als finaliteit de ingezette machten te kunnen coördineren en kennis te nemen van de geplande evenementen op het grondgebied van de verschillende Brusselse politiezones. Op de vraag of hieruit mag geconcludeerd worden dat een leidinggevende van de voormelde zone de functie van GOLD-commander vervulde tijdens oudejaarsnacht voor alle Brusselse politiezones, verneemt het Vast Comité P dat dit negatief is. De aanduiding van een GOLD-commander verloopt volgens de ontvangen antwoorden van de korpschefs volgens de bepalingen opgenomen in de

Conventie 19Bis aangaande het GBOR van suprazonale geplande evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

68. Uit de bevraging blijkt verder dat er op 31/12/2018 inderdaad een LO DirCo aanwezig was op de commandopost Brussels Expo en eveneens een LO SPC gezien de problematiek van de metro.

5.3.2 Bevindingen voortvloeiend uit de analyse van een aantal documenten

5.3.2.1 Operatieorder 'Opération Happy New Year' d.d. 31/12/2018 PZ BRUSSEL-WEST

69. De opbouw van het operatieorder is niet volledig conform aan de structuur voorgeschreven in het punt 4 van de bijlage E van de MFO-2. Het gebruik van een uniform document wordt tevens geëxpliciteerd in de rondzendbrief CP 4 van 11 mei 2011 betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie gestructureerd op twee niveaus[19]. Het Vast Comité P wenst hier op te merken dat het ontvangen operatieorder van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, (zie punt 5.3.2.5. van dit verslag) wel is opgesteld volgens de regels van de kunst.

70. Uit de samenstelling en geleding der machten blijkt onder meer de naam van de 'commandant ordedienst', die de graad heeft van commissaris van politie en wordt bijgestaan door een aspirant-commissaris. Verder kan worden geconcludeerd dat er een Alfapeloton (A/Pl) beschikbaar is. Verder blijkt dat er niet gewerkt wordt met een reserve of met ondereenheden die op bevel reserve kunnen worden.

71. Het operatieorder biedt een overzicht van 5 kritieke sectoren, waaronder Zwarte Vijvers, maar hieraan is (zijn) geen meest waarschijnlijke hypothese(s) gekoppeld.

72. Aangaande de maatregelen (tolerantiegrenzen) opgelegd door de administratieve overheden, vermeldt het operatieorder dat er op datum van 28/12/2018 geen bijzondere richtlijnen werden verschaft.

73. In de rubriek 'Bevriende machten' van het operatieorder is opgenomen dat er een algemene reserve bestaat voor de Brusselse agglomeratie die is samengesteld uit 1 Pl CIK en 1 Pl HyCap[20]. Verder blijkt hieruit dat de politie BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE beschikt over 8 Pl en een dispositief Quick Reaction Force (QRF). Aanvullend wordt het interventiedispositief van de eigen zone vermeld.

.....

[19] *BS* 14 juni 2011.

[20] Uit de analyse van de verschillende documenten in het bezit van het Vast Comité P blijkt dat er niet werd voorzien in een Pl HyCap en dat deze informatie bijgevolg **niet** correct is.

74. De taken van de verschillende ondereenheden van het dispositief zijn zeer algemeen beschreven. Zo worden drie (onder)eenheden (A/Pl, BRAVO-ploegen en ALPHA-ploegen[21]) belast met het prioritair uitvoeren van patrouilles in de 5 aangehaalde sectoren, zonder dat er sprake is van wie waar zal patrouilleren.

75. In de 'coördinerende bepalingen' staat genoteerd dat het verloop en de coördinatie van de operatie gebeurt volgens de orders gegeven door de commandant ordedienst.

76. Uit het maneuveridee blijkt dat de ploegen BRAVO en ALPHA op bevel het arrestatieteam worden met het oog op een tussenkomst in geconstitueerd verband en dat de ploegen ALPHA 1 en 2 op bevel bijstand dienen te leveren aan de secties van het A/Pl GALA dat onder de leiding stond van een hoofdinspecteur[22]. Uit de rubriek 'administratie en logistiek' komt naar voor dat de ploegen ALPHA en BRAVO in burger werken, maar blijkbaar niet beschikken over schilden. Vanuit het oogpunt van de arbeidsveiligheid en het algemeen welzijn op het werk wenst het Vast Comité P hier toch ernstige bedenkingen bij te maken.

77. In aanvulling op wat in vorige randnummers reeds werd opgenomen, blijkt uit de analyse van dit operatieorder dat er geen melding wordt gemaakt van volgende (elementaire) informatie – richtlijnen noch dat er is voorzien in volgende ondersteunende middelen:

(1) de vertaling van de bevelvoering en communicatie volgens de GOLD-SILVER en BRONZE-structuur;

(2) een kort overzicht van de gebeurtenis(sen) die zich tijdens de voorbije oudejaarsnacht(en) heeft (hebben) voorgedaan. Daar waar de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST in zijn weerwoord aangeeft dat deze informatie vermeld staat in zijn operatieorder, is het Vast Comité P de mening toegedaan dat dit onderdeel hierin onvoldoende werd ontwikkeld enerzijds met het oog op het vragen van de tolerantierichtlijnen en anderzijds om er een duidelijke operationele benadering tegenover te plaatsen;

(3) een profiel van de deelnemers en de mogelijke risico's (voortvloeiend uit de operationele risicoanalyse);

(4) kaarten (ter duiding van de kritieke punten) en desgevallend oleaten (waarop de actiemodus per ontwikkelde hypothese wordt gevisualiseerd);

.....

[21] Zie randnummer 81 voor meer verduidelijking bij het gehanteerde ordehandhavingsconcept.

[22] Uit een bevraging blijkt dat deze hoofdinspecteur de opleiding pelotonscommandant heeft gevolgd.

(5) de arrestantenafhandeling (de afhandeling van de aanhouding op het terrein, de overbrenging, de administratie en de rechten van de aangehouden personen);

(6) de registratie van opdrachten en berichtgeving: de redactievoorschriften, de registratie op het terrein, het gebruik van codewoorden.

5.3.2.2 PV de réunion – Réunion de coordination – nuit de la Saint Sylvestre – PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE

78. Deze coördinatievergadering[23] georganiseerd door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE had als finaliteit kennis te nemen van de verschillende geplande evenementen op het grondgebied van de Brusselse politiezones gekoppeld aan de voorziene politie-inzet op 31/12/2018 en tevens de zones te informeren over de opening van de commandopost Brussels Expo en hen te vragen een LO af te vaardigen.

79. Uit dit document, waaruit niet kan worden opgemaakt wanneer deze coördinatievergadering plaatsvond, kan onder meer het volgende worden afgeleid: (1) bij de deelnemers staat er geen vertegenwoordiger van de PZ BRUSSEL-WEST[24] opgenomen, (2) er werd gevraagd om een LO te voorzien op de commandopost Brussels Expo, in het bijzonder voor de zones BRUSSEL-NOORD, BRUSSEL-WEST en BRUSSEL-ZUID en indien er geen LO werd afgevaardigd, om iemand te voorzien die zich kan verplaatsen indien er zich ernstige incidenten zouden voordoen, (3) de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE krijgt de beschikking over 1 Pl CIK en 2 sproeiwagens en (4) twee deelnemers stellen zich vragen bij de afvaardiging van een LO, maar hun vraag wordt niet voorzien van enig antwoord.

.....

[23] Uit meerdere aan het Vast Comité P ter beschikking gestelde documenten blijkt dat er op initiatief van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE op volgende tijdstippen (coördinatie)vergaderingen en/of briefings werden georganiseerd ter voorbereiding van het GBOR tijdens oudejaarsnacht: 28/11/2018, 12/12/2018, 21/12/2018 en 28/12/2018.

Het punt 2.2. 'DE COÖRDINATIEPLATFORMEN' van de OOP 41 voorziet onder meer in volgende bepaling: *[… Het genegotieerd beheer wordt geconcretiseerd en geformaliseerd door een systeem van unieke multidisciplinaire informatieformulieren in te vullen door de organisator, door multidisciplinaire coördinatievergaderingen met de organisator en alle betrokken kernpartners, onder regie van de bevoegde bestuurlijke overheid. De organisatie van coördinatievergaderingen wordt, onder meer, voorzien voor de evenementen met een zeker risiconiveau, bovenlokale evenementen, evenementen waar het algemene belang dit vereist, ...*

De algemene coördinatievergadering en de daaropvolgende operationele coördinatievergaderingen worden georganiseerd op initiatief van de meest betrokken overheid. Indien het evenement plaatsvindt op het grondgebied van meerdere gemeentes wordt het initiatief genomen door de burgemeester waar het hoofdevenement doorgaat. …].

[24] In de mail van de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST d.d. 04/01/2019 gericht aan de Inspecteur-generaal staat vermeld dat zijn politiezone op datum van 21/12/2018 wel degelijk vertegenwoordigd was.

5.3.2.3 Rapport van 03/01/2019 PZ BRUSSEL-WEST met als onderwerp 'Voorbereiding/uitvoering van het dispositief 'Nieuwjaar'

80. Bij de voorbereiding van het evenement 'Nieuwjaar' (overgang 2018 – 2019) werd er rekening gehouden met de lessen die het jaar voordien werden getrokken: de beschikking over een A/Pl werd toen als voldoende ingeschat en er werd geoordeeld dat er te weinig personeel beschikbaar was om te voorzien in de aanhouding van de relschoppers.

81. Op de coördinatievergadering van 21/12/2018 georganiseerd door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE werd er volgens dit verslag meegedeeld dat er een algemene reserve van 1 Pl CIK en 1 Pl HyCap zou samengesteld worden, waarbij dit niet verder wordt toegelicht (zie tevens de eerdere randnummers 78 en 79). De korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE merkt hierbij op dat er tijdens voormelde coördinatievergadering werd meegedeeld dat deze reserve, in geval van noodzaak, ter beschikking kon gesteld worden van een andere politiezone.

82. Pas bij het opstellen van het operatieorder 'Opération Happy New Year 2018' werden de tolerantiegrenzen aan de burgemeesters gevraagd, waarop werd gereageerd door de burgemeesters van SINT-JANS-MOLENBEEK, KOEKELBERG en GANSHOREN[25].

83. In tegenstelling tot 31/12/2017, waar de permanentieofficier de leiding en de coördinatie verzekerde van alle diensten (10 interventieploegen, 1 ploeg verkeer, 1 ploeg antibanditisme en een A/Pl), werd er voor 31/12/2018 bewust voor geopteerd om de functionaliteit interventie te scheiden van de functionaliteit ordehandhaving. Hiertoe werd de permanentieofficier verantwoordelijk gesteld voor de 10 interventieploegen, de ploeg verkeer en de ploeg SALDUZ en werd een SILVER-commander[26] aangeduid die verantwoordelijk was voor het dispositief ordehandhaving, samengesteld uit een A/Pl (GALA), 3 ploegen antibanditisme (BRAVO), 2 interventieploegen in burger (ALPHA), 2 ploegen hondenbrigade (zijnde vier hondengeleiders met telkens hun hond), 1 ploeg celwagen en 1 ploeg afhandeling arrestaties (zie eveneens randnummer 76).

Voormelde dispositieven werkten op 2 verschillende radiokanalen maar beoogden een constante samenwerking. Of het ontdubbelen van het radionet in de praktijk voor problemen heeft gezorgd, blijkt niet uit de documentatie

.....

[25] Uit het punt (7) van het randnummer 101 komt naar voor dat de richtlijnen en tolerantiegrenzen van de burgemeesters werden opgevraagd via de divisiedirecteurs. Op 28 december 2018 om 12u53 werd door een officier van de politiezone WEST het operatieorder via mail overgemaakt aan de divisiedirecteurs.

[26] Deze functie werd uitgeoefend door een officier die in het operatieorder is benoemd als commandant ordedienst.

waarover het Vast Comité P beschikt. De korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE rapporteert in dat verband dat er op zijn initiatief een suprazonale radiofrequentie was geopend en dat er werd van uitgegaan dat elke Brusselse politiezone deze frequentie op luisterstand zou staan hebben. In het document staat verder de functionele verhouding tussen de permanentieofficier en de SILVER-commander als volgt gedefinieerd: *'Précisons enfin que, dans les faits, l'officier de permanence a la mainmise sur l'ensemble de la zone de police et qu'il pouvait intervenir à tout moment sur le dispositif de police administrative'*. Het Vast Comité P wenst hier op te merken dat dit principe niet werd verwoord in het operatieorder en ook niet verder wordt toegelicht in dit verslag. Uit het operatieorder zou eigenlijk redelijkerwijs kunnen afgeleid worden dat de persoon die tijdens oudejaarsnacht overwegend de rol van Silver-commander waarnam, in het operatieorder staat vermeld als commandant ordedienst (Comd Sv Ordre) en hiermee dus de rol van Gold-commander kreeg toebedeeld (zie randnummer 70).

84. In het verslag worden verder een aantal incidenten beschreven waarbij voornamelijk interventieploegen betrokken zijn die om veiligheidsreden hun tussenkomst dienen te staken op bevel van de SILVER-commander. Er werd ook een beroep gedaan op 5 hondengeleiders van de federale politie die zich ter hoogte van het metrostation BEEKKANT bevonden, maar verdere details ontbreken met betrekking tot de uitvoering van hun inzet. Het Vast Comité P hoopt dat deze inzet is verlopen conform de modaliteiten verwoord in de OOP 41.

85. Daar waar in randnummer 76 wordt opgemerkt dat de ploegen BRAVO en ALPHA blijkbaar niet in het bezit zijn van schilden, blijkt uit dit verslag dat de hondengeleiders en de ploegen antibanditisme (BRAVO) zich op een bepaald moment hebben moeten voorzien van schilden.

86. In het verslag wordt tweemaal gesproken over een uitgevoerde terugdrijving.

87. Uit de verslaggeving blijkt verder dat er ploegen worden aangestuurd, maar het is niet altijd even duidelijk welk niveau hiertoe de beslissing nam en door wie dit uiteindelijk werd gecommuniceerd. Het Vast Comité P leidt uit de overgemaakte documenten af dat er door de permanentieofficier een sproeiwagen werd gestuurd naar de plaats waar er voertuigen in brand werden gestoken en waar de brand zich uiteindelijk heeft overgezet op woningen (wijk MARITIME) met als finaliteit de interventieploegen te helpen hun perimeter te behouden. Het is niet duidelijk welke actiemodus[27] daar uiteindelijk werd toegepast.

.....

[27] De verschillende actiemodi, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen 'preventieve' en 'reactieve' worden in het punt 3 van de bijlage E van de MFO-2 verduidelijkt.

88. De SILVER-commander werd door de permanentieofficier ook naar de wijk MARITIME gestuurd en daar werd door voormelde leidinggevende vastgesteld dat er een Pl FERES aanwezig was, dat dan verder werd aangestuurd door de SILVER-commander en de opdracht kreeg om de daar aanwezige interventieploegen af te lossen.

89. Het verslag maakt vervolgens melding van een tweede sproeiwagen op het JENNART-plein met de aanvulling dat deze aanwezigheid een afschrikkend effect had op een 30-tal aanwezige jongeren. Er wordt niet verduidelijkt wie de sproeiwagen ter plaatse heeft gevraagd noch met welke finaliteit en of dit middel verder werd ingezet.

90. In aanvulling op dit verslag wordt in een bijkomend document onder meer een overzicht geboden van het aantal aanhoudingen (26 administratieve en 3 gerechtelijke) en wordt er ook melding gemaakt van het gebruik van traangas door minstens 7 medewerkers. De omstandigheden hiertoe worden niet verduidelijkt.

5.3.2.4 Mail d.d. 04/01/2019 uitgaande van de korpschef a.i. PZ BRUSSEL-WEST gericht aan de Inspecteur-generaal

91. Met deze mail, waarin de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST een en ander samenvat, werden de twee in het punt 5.3.2.3. besproken verslagen overgemaakt aan de Inspecteur-generaal.

92. Een zinnetje frappeert hier wel, namelijk: '*Nous avons également ajouté un officier sur le terrain de sorte qu'un des 2 CP puisse se concentrer sur les interventions "classiques" et l' autre sur le GNEP*'. Het Vast Comité P wenst hier toch wel op te merken dat de korpschef a.i. in zijn mail niet aangeeft dat de permanentieofficier tevens de toch wel niet onbelangrijke rol van GOLD-commander vervulde, daar waar dit *de facto* wel kan afgeleid worden uit randnummer 83.

93. Ondanks de goede intenties om deze twee basisfunctionaliteiten maximaal van elkaar gescheiden te laten verlopen, wordt in de verslaggeving besproken in het punt 5.3.2.3 hiervoor het bewijs geleverd dat er zich op de commandopost een niveau opdringt dat de algemene coördinatie en leiding van alle gebeurtenissen en incidenten die zich binnen de politiezone voordoen moet verzorgen. Het Vast Comité P kan op basis van de analyse van de hiervoor besproken documenten minstens besluiten dat er ambiguïteit bestaat met betrekking tot de invulling van de functie van GOLD-commander. Het Vast Comité P meent op basis van de informatie waarover het beschikt te kunnen afleiden dat zowel de permanentieofficier en bij wijlen de SILVER-commander noodzakelijkerwijze en met de beste bedoelingen deze functie hebben moeten invullen. Deze cumulatie van taken en verantwoordelijkheden is in de praktijk geenszins werkbaar en voldoet niet aan commandostructuur zoals aanbevolen in de OOP 41.
Op de vraag van het Vast Comité P aan de betrokken zone waar de

permanentieofficier zich fysiek bevond en over welke vorming of brevet GBOR deze persoon beschikt, wordt het volgende meegedeeld: *'l'intéressé était l'Officier de permanence et a coordonné les équipes d'intervention sur le terrain pendant la nuit du 31/12 ou 01/01'* en *'l'intéressé est titulaire du brevet GNEP'*. Ook hier wordt niet vermeld dat de permanentieofficier de algemene leiding had over de politiezone, dus eigenlijk als GOLD-commander fungeerde. Deze problematiek wordt ook meer verduidelijkt in het punt (10) van randnummer 101.

5.3.2.5 Operatieorder 'Oudejaarsnacht – OI 3855/2018' PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE

94. Uit dit operatieorder, dat enkel wordt geanalyseerd in het licht van de voorbereiding en het uiteindelijk begeleiden en beheren van de verschillende incidenten die zich op 31/12/2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK voordeden, blijkt onder meer dat:

(1) de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE de functie van GOLD-commander waarnam voor zijn politiezone;

(2) er werd gewerkt volgens de GOLD-SILVER-BRONZE-structuur;

(3) in aanvulling op het oplijsten van de kritieke punten, er meerdere aandachtspunten worden opgesomd, die vooral gebaseerd zijn op feiten die zich de voorgaande jaren hebben voorgedaan tijdens oudejaarsnacht;

(4) de risicoanalyse hierin werd vertaald evenals de verwachtingen van en de genomen maatregelen door de bestuurlijke overheid;

(5) de opdrachten voor de verschillende pelotons hierin gedetailleerd werden opgenomen, wat elke pelotonscommandant (Pl Comd) moet toelaten zijn of haar als noodzakelijk geëvalueerde hypotheses te ontwikkelen om zo goed als mogelijk invulling te kunnen geven aan logisch te verwachten opdrachten van de GOLD-commander;

(6) de coördinerende bepalingen zeer gedetailleerd werden uitgewerkt;

(7) het order werd verrijkt met diverse bijlagen waaronder plannen en oleaten.

5.3.2.6 Antwoord van DAO op de vragenlijst van de AIG

95. In dit document wordt onder andere een overzicht gegeven van alle steun die door de federale politie werd toegekend aan de 6 Brusselse politiezones alsook aan de operationele diensten van de federale politie en wordt bevestigd dat er geen specifieke reserves werden in plaats gesteld op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

96. Verder blijkt uit deze verslaggeving dat er zich incidenten voordeden op het grondgebied van verschillende politiezones, namelijk BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, BRUSSEL-ZUID, BRUSSEL-NOORD en BRUSSEL-WEST die in de tijd kunnen gesitueerd worden op 31/12/2018 omstreeks 23.15 uur.

97. De voltallige FERES werd op 01/01/2019 ten voordele van de PZ BRUSSEL-WEST ingezet van 00.40 uur tot 03.00 uur.

5.3.2.7 Verslag AIG inhoudende de hearing DirCo BRUSSEL d.d. 16/01/2019 aangevuld met zijn antwoorden op de vragenlijst AIG

98. Uit het verslag van de hearing komt onder andere naar voor dat:

(1) enkel de politiezones BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, BRUSSEL-NOORD en BRUSSEL-ZUID een evenement hebben aangemaakt in BEPAD[28], evenals de SPC;

(2) er door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE 4 coördinatievergaderingen werden georganiseerd ter voorbereiding van hun ordedienst op oudejaarsnacht en wordt een overzicht geboden van de versterking die vanuit de federale politie werd aangeduid voor de voormelde zone;

(3) de DirCo niet werd bevraagd door de politiezones om via OSINT een opvolging te verzekeren van de sociale media en dit noch voor het evenement noch in real time tijdens het evenement en er op zijn niveau hiertoe ook geen initiatieven werden genomen;

(4) er op 01/01/2019 om 00.35 uur een A/Pl ter beschikking werd gesteld van de PZ BRUSSEL-WEST en om dit te kunnen realiseren, werd met goedkeuring van de GOLD-commander van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE zijn Pl CIK DirCo BRUSSEL gehalveerd;

(5) het Pl FERES door DAO op 01/01/2019 om 00:40 uur werd toebedeeld aan de PZ BRUSSEL-WEST door het terug te trekken uit de PZ BRUSSEL-NOORD. De LO van de politiezone BRUSSEL-WEST zou via DAO vernomen hebben dat zijn zone om deze ondersteuning had verzocht en zou daaromtrent door zijn politiezone niet zijn ingelicht;

(6) er in het waarschuwingsorder verspreid door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE sprake was van het voorzien in een gewestelijke reserve en dat deze fout vermoedelijk te wijten was aan de copy/paste van het document van 2017;

.....

[28] BEPAD wordt door de federale politie ter beschikking gesteld van de politiezones, maar het gebruik ervan kan niet worden opgelegd.

(7) de DirCo soms wordt uitgenodigd op de Conferentie van de Korpsoversten van lokale politie van de Regio Brussel Hoofdstad en dit enkel ter bespreking van specifieke agendapunten;

(8) de ingebruikname van de nieuwe commandopost in de infrastructuur van het RAC II voor bepaalde politiezones aanleiding kan geven tot het wel afvaardigen van een LO indien daarom verzocht wordt en deze tevens een nieuwe impuls kan brengen op het vlak van de samenwerking;

(9) de oprichting van een expertengroep GBOR de kwaliteit en de samenwerking ten goede zou komen.

99. Aanvullend op het verslag van de hearing, blijkt uit de antwoorden verstrekt door de DirCo BRUSSEL dat:

(1) er door geen enkele politiezone essentiële elementen van informatie (EEI's) werden opgevraagd, een bewering die evenwel wordt tegengesproken door de korpschef BRUSSEl-HOOFDSTAD/ELSENE die aangeeft dat hij dit op 23/11/2018 deed via BEPAD;

(2) er geen Pl HyCap werd geleverd voor het beheer van evenementen in BRUSSEL;

(3) op er op 09/01/2019 een debriefing werd georganiseerd door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, waaraan de DirCo heeft deelgenomen. Er wordt niet ingegaan op het (de) resulta(a)t(en) van deze debriefing.

5.3.2.8 Verslag officier CIK DirCo BRUSSEL vervat in de mail d.d. 07/01/2019

100. Uit dit verslag blijkt dat:

(1) de pelotonscommandant (roepnaam ROMEO) op 01/01/2019 om 00.35 uur de opdracht kreeg van leader 2[29] om zich met een A/Pl te begeven naar SINT-JANS-MOLENBEEK;

(2) hij om 00.50 uur in het commissariaat van de PZ BRUSSEL-WEST werd te woord gestaan door de SILVER-commander en er de opdracht kreeg om met zijn A/Pl versterkt met een A/Pl van de PZ BRUSSEL-WEST een terugdrijving te organiseren op de Place des Etangs Noirs;

(3) nadat deze actiemodus succesvol was uitgevoerd, de pelotonscommandant werd gevraagd om zich te begeven naar het metrostation BEEKKANT omdat daar jongeren vuilnisbakken in brand aan

.....

[29] Deze terminologie wordt niet gebruikt door de PZ BRUSSEL-WEST, noch in het operatieorder, noch in het rapport, zijnde documenten die in dit verslag nader werden toegelicht respectievelijk onder de punten 5.3.2.1 en 5.3.2.3. Meer dan waarschijnlijk wordt hier gerefereerd aan de SILVER-commander.

het steken waren. Bij hun aankomst zijn de jongeren gevlucht en werd een vuilnisbak door hen geblust. Uit dit verslag blijkt niet door wie welke opdracht juist werd gegeven noch met welke machten deze tussenkomst is verlopen;

(4) de pelotonscommandant vervolgens de opdracht kreeg om bijstand te leveren aan een interventieploeg in de Leopold II-laan omdat er jongeren een auto in brand hadden gestoken en de gemoederen er verhit zouden zijn tussen de jongeren en de ouderen. Ter plaatse werd er een terugdrijving georganiseerd waarbij een sproeiwagen in het dispositief (niet duidelijk welk) werd geïntegreerd. Uit dit verslag kan ook niet worden opgemaakt welke opdrachten hiertoe werden gegeven door wie en/of de sproeiwagen ook effectief werd ingezet. Uit het weerwoord van de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST blijkt dat dit middel niet werd ingezet;

(5) de pelotonscommandant om 02.00 uur weer naar het metrostation BEEKKANT werd gestuurd omdat daar opnieuw vuilnisbakken werden in brand gestoken. De sproeiwagen heeft twee vuilnisbakken geblust.

5.3.2.9 Verslag van de AIG met als onderwerp: 'Onderzoek optreden politie inzake de incidenten te SINT-JANS-MOLENBEEK tijdens oudejaarsnacht 2018-2019'

101. Uit het onderzoeksrapport van de AIG komt, in aanvulling op de informatie reeds vervat in dit verslag in de rubrieken 5.3.2.1 t.e.m. 5.3.2.8, onder meer het onderstaande naar voor:

(1) in het punt 1. van het hoofdstuk 'Vaststellingen' wordt verwezen naar het belang van de maatschappelijke aanpak van geweldsfenomenen zoals gedefinieerd in de omzendbrief OOP 41. Volgens de korpschef van de PZ BRUSSEL-WEST ontbreekt dergelijke maatschappelijke aanpak actueel binnen de politiezone maar men zou zich stilaan bewust worden van een bredere aanpak, in het bijzonder door gemeentelijke diensten te betrekken;

(2) de PZ BRUSSEL-WEST heeft noch melding gemaakt van een gebeurtenis noch van ingezette machten in BEPAD om reden, volgens de korpschef, dat er geen gepland evenement doorging binnen zijn politiezone. Zoals blijkt uit randnummer 128 van dit verslag, treedt het Vast Comité P deze mening echter maar deels bij;

(3) de korpschef van de PZ BRUSSEL-WEST bevestigt dat zijn Directeur Operaties aanwezig was op de (coördinatie)vergadering van 21 december 2018, wat volgens het onderzoeksrapport van de AIG inderdaad kan afgeleid worden uit het feit dat de notulen van deze vergadering voorzien in de geplande machten voor Nieuwjaarsnacht voor deze zone waarbij het volgende staat opgenomen: '*Voorzien 1 Peloton*

en 1 ploeg QRF - geen specifieke evenementen voor de Nieuwjaarsnacht';

(4) *in fine* van de rubriek 1.2.2., waar de coördinatievergaderingen worden besproken, besluit de AIG als volgt: '*Hoewel geen GOLD-commander werd aangeduid voor het gehele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en elke politiezone dus blijkbaar geacht werd zelf in te staan voor het beheer van de gebeurtenissen op het eigen grondgebied blijken er toch twijfels te zijn over de reserve die door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE werd voorzien zoals blijkt uit een schriftelijk antwoord van de PZ BRUSSEL-WEST dat stelt dat: "De Res werd op de coördinatievergadering van 21-12-2018 duidelijk aangewezen als een agglomeratiereserve ter beschikking van de zones via de commandopost Brussels Expo';*

(5) in het punt 1.2.3 van dit verslag, dat betrekking heeft op de rol van de DirCo BRUSSEL, wordt onder meer melding gemaakt van volgende rol die hij aangeeft te vervullen: '*een subsidiaire opdracht waarbij hij toekijkt op de naleving van de protocolakkoorden (zonder dat deze opdracht hem in het bijzonder is toevertrouwd) en desgevallend het faciliteren van de operationele samenwerking tussen de verschillende betrokken politiezones';*

(6) uit het punt 1.2.4 komt onder andere naar voor dat er door de politiezone BRUSSEL-WEST geen specifieke coördinatievergadering werd georganiseerd, noch intern, noch met externe partners en dat het dispositief dat tijdens oudejaarsnacht in plaats werd gesteld binnen zijn zone eerder begrepen moet worden als een '*dispositif d'opération général*[30]' en niet als een dispositief puur gericht op ordehandhaving;

(7) de richtlijnen en tolerantiegrenzen van de burgemeesters werden via de divisiedirecteurs opgevraagd door op 28 december 2018 om 12u53 het operatieorder via mail over te maken. Zoals eerder vermeld in dit verslag (zie randnummer 82), hebben hier 3 burgemeesters op gereageerd. Hun specifieke richtlijnen staan opgenomen onder het punt 1.3.1. 'Richtlijnen bestuurlijke overheden' van het verslag van de AIG. Er werd vooraf niet overlegd met het parket en volgens de korpschef bestaat er ook geen algemeen beleid inzake identificatie en opvolging van relschoppers;

.....

[30] Onder "dispositif général" moet volgens de korpschef verstaan worden:

- preventieve en ontradende patrouilles;
- een effectieve en ontradende aanwezigheid wanneer de interventies dit vereisen (interventies van politie en/of brandweer);
- bij ordeverstoring moet de actie meer gericht zijn op het bestrijden van de algemene overlast die dergelijke festiviteit veroorzaakt (bv. voetzoekers).

(8) uit het punt 1.4.2 kan worden afgeleid dat er door de PZ BRUSSEL-WEST geen initiatieven werden genomen om op proactieve wijze intern of extern informatie in te winnen om een nog betere inschatting te kunnen maken van de mogelijke risico's die zich tijdens oudejaarsnacht konden voordoen. Er werd evenmin om een screening van de sociale media verzocht bij het niveau DirCo omdat er geen sprake was van een gepland en gelokaliseerd evenement;

(9) in het punt 1.4.3 wordt de operationele risicoanalyse behandeld en hieruit komt naar voor dat er een eerder rudimentaire analyse werd gemaakt die zich heeft beperkt tot een opsomming van titels zonder vermelding van duidelijke risico's gekoppeld aan mogelijke maatregelen (hypotheses). Het is ook niet duidelijk of en in affirmatief geval, in welke mate er in dat document werd verwezen naar de ongeregeldheden die zich in het verleden hebben voorgedaan. Ook de risicoanalyse aangaande de arbeidsveiligheid en het welzijn van het personeel voldoet volgens het rapport van de AIG niet aan de finaliteit zoals beschreven in de OOP 41;

(10) in de rubriek 1.5.1 'Overzicht van de inzet tijdens de nacht van oud op nieuw' staat onder meer het volgende opgenomen: '*Op te merken valt dat de korpschef van de PZ BRUSSEL-WEST preciseert dat de officier permanentie de algemene leiding had over het geheel van de politiezone en op elk ogenblik kon tussenkomen in het dispositief ordehandhaving. Op basis van deze visie was de officier permanentie de facto GOLD-Commander voor alle eenheden op het grondgebied van de PZ BRUSSEL-WEST. In het operatieorder (dat enkel werd opgemaakt voor het dispositief ordehandhaving) wordt dit evenwel niet vermeld wat op zich potentiële risico's inhoudt voor wat betreft de coördinatie tussen de officier permanentie en de SILVER (verantwoordelijk voor ordehandhaving)*'.;

(11) zowel in het punt 1.5.1 als in het punt 1.5.2 somt de AIG een aantal taken op van medewerkers van de PZ BRUSSEL-WEST die ingezet werden om het GBOR te helpen faciliteren, maar hiervan wordt geen melding gemaakt in het operatieorder van deze zone[31];

(12) er werd geen wachtlogboek[32] bijgehouden;

(13) in het detailverloop van zowel de tussenkomst ter hoogte van de 'ZWARTE VIJVERS' als 'RIBAUCOURT' is er tweemaal sprake van de

.....

[31] De taakomschrijving in het operatieorder ontbreekt voor volgende personen: personeelslid dat versterking heeft geleverd in de zonale dispatching en de LO PEB.

[32] In een wachtlogboek worden, door een persoon die hiervoor op voorhand is aangeduid, alle inkomende en uitgaande gesprekken chronologisch genoteerd. Deze informatie wordt ook verrijkt met alle genomen beslissingen door bijvoorbeeld de GOLD-commander of de overheden.

uitvoering van de actiemodus 'uiteendrijven', daar waar de Pl Comd ROMEO het in zijn verslaggeving (zie 5.3.2.8 van dit verslag) telkens heeft over 'terugdrijven';

(14) uit het punt 2.8 'Debriefing' blijkt onder meer dat:
(a) er opmerkingen werden gemaakt of voorstellen werden gedaan met betrekking tot de ontoereikendheid van personele en materiële middelen, de voorafgaande informatiegaring en de aanwezigheid van vuilnis;
(b) de situatie van jaar tot jaar verergert;
(c) er tijdens de debriefing georganiseerd door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE d.d. 09/01/2019 door de 6 korpschefs en de DirCo werd overeengekomen dat *er in de toekomst voor de overgang van oud naar nieuw 1 GOLD-commander zal worden aangeduid voor het volledige grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk gewest en dat de Hoge Ambtenaar Brussel*[33] *verder het initiatief heeft genomen om de samenwerking tussen de 6 politiezones en de brandweer op het terrein te optimaliseren (o.a. gemeenschappelijk verzamelpunten voor risicovolle interventies).*

5.3.3 Ondersteuning geleverd door het niveau DirCo BRUSSEL

102. Een belangrijk uitgangspunt is dat de problematiek van de bevelvoering (operationele coördinatie en leiding van de operaties), al dan niet beperkt tot het grondgebied van één of meerdere politiezones die deel uitmaken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, geregeld is conform respectievelijk de artikelen 7/2 en 7/1 Wet op het Politieambt (WPA) en dit in combinatie met de diverse opgestelde protocolakkoorden en de conventie[34]. Hieruit kan worden besloten dat voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de coördinatie en leiding steeds in handen ligt van een korpschef en dat de DirCo BRUSSEL hier in principe niet in tussenkomt.

.....

[33] De Brusselse regering schuift het takenpakket van de vroegere provinciegouverneur formeel door naar de 'Hoge Gewestelijke Ambtenaar'. Die functie werd in het leven geroepen bij de Zesde Staatshervorming naar aanleiding van de afschaffing van het ambt van gouverneur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (Bron: https://polinfo.kluwer.be/newsview.aspx?contentdomains=POLINFO&id=VS300384930&lang=nl).

[34] Het betreft hier volgende convenanten:

1. Conventie 19Bis: Overeenkomst betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte (GBPR) tijdens suprazonale evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest d.d. 16 december 2015;
2. Protocolakkoord inzake wederzijdse bijstand en versterking tussen de politiezones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in geval van onverwachte evenementen of manifestaties van een niet nader gekende datum;
3. Specifiek nood- en interventieplan voor het risico van terroristische gijzelneming of terroristische aanslag van de Hoge Ambtenaar van de Brusselse Agglomeratie d.d. maart 2017 (niet gepubliceerd);
4. *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018.

103. Door de DirCo BRUSSEL werd deelgenomen aan alle voorbereidende vergaderingen (28/11/2018 en 12/12/2018) evenals aan de algemene briefing (21/12/2018) en de operationele briefing (28/12/2018). Zoals reeds eerder aangegeven in dit verslag, werden voormelde vergaderingen steeds georganiseerd door de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE.

104. Naar aanleiding van het beheer van de verschillende evenementen tijdens oudejaarsnacht, heeft de LO DirCo BRUSSEL volgende opdrachten uitgevoerd:

(1) fungeren als aanspreekpunt van de federale politie voor de lokale politie: rechtstreeks met GOLD-commander PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE en de op de commandopost Brussels Expo aanwezige LO's van de andere politiezones. Telefonisch voor de politiezones die geen LO in de commandopost Brussels Expo hadden;

(2) de coördinatie van de versterkingen (machten en middelen) die initieel ter beschikking stonden van de politiezones BRUSSEL-NOORD en BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE ten voordele van de politiezone BRUSSEL-WEST;

(3) het aanspreekpunt zijn voor DAO vanuit de commandopost Brussels Expo;

(4) het vatten van alle nuttige info in het Brussels operationeel logboek (BOLOB).

105. Aangezien uit randnummer 99 van dit verslag blijkt dat er door de Brusselse zones geen EEI's werden opgevraagd, werd aan de DirCo de vraag gesteld of er een systeem bestaat dat de DirCo toelaat om er de zones op te wijzen dat er vorig jaar een probleem was met een bepaald (deel van een) evenement en dat er op dag X op het niveau DirCo nog geen informatie beschikbaar is hoe met die eventuele mogelijke dreiging zal omgegaan worden door deze zone (omschrijf deze mogelijke ondersteuningsvorm als een soort warning-systeem). Hierop werd door de DirCo BRUSSEL het volgende geantwoord: 'O*p de coördinatievergadering bij de GOLD is het steeds de bedoeling dat ook het luik informatie wordt besproken. Als het relevant is wordt ook bekeken hoe het gelijkaardige evenement de laatste keer verlopen is. Voor 31/12 waren er slechts 2 evenementen: het vuurwerk aan de Heizel en de festiviteiten rond de voetgangerszone en de Grote Markt. Voor de rest waren er geen organisatoren of deelnemers aan een specifiek evenement. Zoiets is zeer moeilijk te beheren, temeer omdat de uitspattingen dikwijls zeer spontaan opkomen en zeker niet georganiseerd vooraf. Dat maakt dat het aanvragen van EEI's in zo'n geval weinig nut heeft*'.

106. In randnummer 98 van dit verslag wordt ook te kennen gegeven dat het systeem OSINT niet werd geconsulteerd omdat daartoe geen vraag werd gesteld door één of meerdere politiezones. Vanuit deze vaststelling werd aan

de DirCo de volgende vraag gesteld: '*Indien er al een soort warning zou bestaan of kunnen ontwikkeld worden, is het dan vanuit die optiek haalbaar dat het niveau DirCo proactief het systeem OSINT zou consulteren als ondersteuningsvorm voor de lokale politiezones*?'.
Hierop antwoordde de DirCo als volgt: '*Op eigen initiatief OSINT activeren heeft helemaal geen zin omdat we in de eerste plaats de behoefte niet kennen. Het vereist specifieke zoektermen en/of doelgroepen, het vraagt capaciteit om dit op te volgen. Dit middel is een steunmiddel dat door de GOLD aangevraagd wordt. Indien wij van oordeel zijn dat dit een meerwaarde kan bieden, dan zullen we niet aarzelen dit aan de GOLD te suggereren op de coördinatievergadering*'.

107. De DirCo BRUSSEL formuleert in een slotbemerking het volgende: '*We proberen in de specifieke Brusselse toestand, de rol van de DirCo correct in te vullen. Daarbij proberen wij in samenwerking met de Brusselse Politiezones een meerwaarde aan hen te bieden en een meer proactieve positie in te nemen. We beseffen dat dit een continu proces is in de permanent evoluerende Brusselse omgeving en trachten elk jaar onze rol te verbeteren*'.

6. CONCLUSIES

6.1 Mate van invulling van de aanbevelingen

6.1.1 Algemene opmerking

108. Het Vast Comité P wenst te beklemtonen dat de verschillende betrokken politiediensten begin juni 2018 in het bezit werden gesteld van zijn eindrapport '*De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen*' en dat huidig opvolgingsonderzoek zich (al) zes maanden later in de tijd situeert. Deze strakke timing heeft evident zijn repercussies op de mate van (begin van) realisatie van bepaalde verbeterprojecten.

6.1.2 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap

109. Door verschillende respondenten werden tekortkomingen – voorstellen – opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de HyCap-regeling die op vandaag door de DirCo BRUSSEL wordt toegepast.

110. Uit dit onderzoek blijkt dat de DirCo BRUSSEL zijn trainings- en opleidingsbeleid meer en meer stoelt op de richtlijnen vervat in de vernieuwde MFO-2. Het Vast Comité P begrijpt dat het operationaliseren van de sterk uitgebreide verantwoordelijkheden die door deze omzendbrief bij de DirCo werden gelegd, tijd vergen. Desalniettemin kan het niet om de vaststelling heen dat de trainingen die momenteel worden georganiseerd door de DirCo BRUSSEL, in samenwerking met de ANPA en de Core Group HyCap-CIK, onvoldoende zijn om de minimale trainingsnorm GBOR Niv B te halen in de Brusselse politiezones.

111. Verder wenst het Vast Comité P onder de aandacht te brengen dat de realisatie van de 'trainingsdoelstelling', zoals nader beschreven in randnummer 19 van dit verslag, ontegensprekelijk gepaard gaat met een aantal belangrijke randvoorwaarden, activiteiten en processen die moeten ingevuld zijn en nageleefd worden. Zo blijkt uit de rapportering dat ernaar gestreefd wordt om de Core Group HyCap-CIK terug naar een realistische en werkbare personeelsbezetting te brengen. Het gebrek aan een geschikt oefenterrein in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of in de onmiddellijke omgeving ervan werkt niet alleen in de hand dat er veel 'trainingscapaciteit' opgaat aan verplaatsingstijd, maar ook dat er bepaalde trainingen (Molotov-traangas) niet of nauwelijks nog kunnen gegeven worden. Ten slotte komt uit de ontvangen rapporteringen naar voor dat er om verschillende redenen trainingen werden afgeschaft of noodgedwongen dienden aangepast te worden door onvoldoende personeel, met als gevolg dat er dan tijdens deze 'herschikte' trainingen nauwelijks of onvoldoende kon geoefend worden in geconstitueerd verband.

112. Het niet behalen van de minimale trainingsgraad GBOR Niv B en de nood aan (een) geschikte oefenlocatie(s) (om te trainen met traangas en Molotov), werden eveneens door de AIG geformuleerd in haar rapporten en werden gekoppeld aan concrete aanbevelingen die het Vast Comité P enkel maar kan onderschrijven[35].

6.1.3 Normering kledij, functie-uitrustingen, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten

113. Naast het feit dat er met de door de werkgroep 'Uitrusting HHOO/GBOR' ontwikkelde voorstellen[36] rekening wordt gehouden bij de aanbesteding en de beoordeling van de openbare overheidsopdrachten, rapporteert de CG dat er actueel binnen de federale politie wordt nagegaan in welke mate de huidige kledij en uitrusting nog voldoet aan de actuele werkomstandigheden.

114. Verder blijkt dat de technische specificaties van de voertuigen voor het transport van secties werden aangepast en dat er op vraag van de politiezones technische normen werden ontwikkeld waaraan de voertuigen moeten voldoen om halve secties te vervoeren.

6.1.4 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren

115. De CG geeft enkel een overzicht van de markten behandeld door zijn Dienst Technologie Management van de Directie Logistiek die betrekking hebben op het uniform 'openbare orde' en deelt mee dat de federale politie 36 voertuigen van het type T 6 heeft verworven ten voordele van de politiezones. Omdat er geen informatie werd verstrekt over de toestand van de markten die in de periode waarop de door het Vast Comité P geformuleerde aanbevelingen slaan voor problemen zorgden, noch hoe hieraan werd geremedieerd en wat de actuele en/of de gewenste toestand is, kan er enkel worden vastgesteld dat er markten lopende zijn. Bijgevolg kunnen hieraan dan ook geen waardeoordelen worden gekoppeld aangaande de doelmatigheid van de organisatie van de overheidsopdrachten.

6.1.5 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie

116. De optimalisering van de dienstverlening van DGA in het kader van GBOR-opdrachten vertaalt zich volgens de CG onder meer door (1) de verbintenis om de FERES en het CIK complementair in te zetten conform de werkingsregels opgenomen in de MFO-2, (2) het waarborgen van een permanent beschikbare FERES, (3) het herbekijken van de werking van de CIK's en (4) de uitbouw van een kennis- en expertisecentrum GBOR.

.....

[35] Hier kan enerzijds gerefereerd worden aan het onderzoek 'Training en uitrusting HyCap – september 2015' en anderzijds aan het onderzoek 'HyCap – Evaluatie toepassing MFO-2 – juni 2018'.

[36] Deze voorstellen werden door het Coördinatiecomité van de geïntegreerde politie in 2015 goedgekeurd.

117. Voor wat de herdefiniëring van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie betreft, verwijst de CG naar de opdrachtbrief van de Directeur-generaal van de Algemene Directie Bestuurlijke politie.

118. Op het vlak van het 'internetrechercheren' verwijst de CG naar het gespecialiseerd steunaanbod dat kan geleverd worden door de sectie 'i2-IRU' van DJSOC, kondigt hij de roll-out van een nieuw programma aan waarmee opzoekingen kunnen gebeuren in de open bronnen op het internet en de sociale media, weliswaar met de niet onbelangrijke bemerking dat dit programma prioritair zal ingezet worden in de domeinen van het terrorisme en het extremisme, refereert hij aan het programma dat ontwikkeld werd door de CSD BRUSSEL (project SILVER TWO) en haalt hij de OSINT-ondersteuning aan die fysiek is ingericht binnen het RCCU van de FGP BRUSSEL.

6.1.6 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL

119. De meeste korpschefs verwijzen naar het artikel 7 van de WPA evenals naar de verschillende opgestelde protocollen en de conventie. Hieruit blijkt dat voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de coördinatie en leiding van een evenement steeds in handen ligt van een korpschef van de lokale politie en dat de DirCo BRUSSEL hier in principe niet in tussenkomt.

120. Met betrekking tot de organisatie en het beheer van de te leveren versterking (vertaling van de HyCap-regeling) door de DirCo lopen de meningen van de korpschefs uiteen: sommigen geven aan dat dit proces voor verbetering vatbaar is, daar waar anderen hierover vrij tevreden te zijn. Verder blijkt uit dit onderzoek dat het evaluatieverslag inzake het functioneren van het HyCap-systeem en van de ondersteuning van de federale politie voor het beheer van gebeurtenissen niet volledig voldoet aan de verwachtingen van de Brusselse korpschefs. Ondertussen wordt er op vandaag door DAO in haar jaarverslag 2018 'Inzet HyCap' rekenschap afgelegd aangaande de mate waarin met het CIK en de DAS wordt bijgedragen tot de vermindering van de inzet van de HyCap, maar zou het volgens het Vast Comité P (op termijn) nuttig zijn om dit cijfermateriaal te verfijnen tot op het niveau provincie.

121. Los van de bedenkingen opgenomen in voorgaande randnummers, worden er door de Brusselse korpschefs geen concrete behoeften geformuleerd die zouden kunnen ingevuld of ontwikkeld worden door de diensten van de DirCo BRUSSEL in het kader van het GBOR. Door de DirCo BRUSSEL worden evenmin engagementen of intenties verwoord die zijn huidig dienstenaanbod zouden kunnen verrijken.

122. Deze toch wel markante maar niet nieuwe vaststelling verwoord in vorig randnummer schetst wel de algemene 'teneur' van de verhoudingen tussen de lokale en de federale component in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op basis van de ontvangen informatie verwerkt in dit verslag maar vooral aan de hand van de punctuele contacten die het Vast Comité P via zijn Dienst

Enquêtes P onderhoudt met zowel (verscheidene) Brusselse politiediensten als met het niveau DirCo naar aanleiding van (klacht)onderzoeken, kunnen met betrekking tot de geïntegreerde werking volgende zeer algemene vaststellingen en/of bedenkingen worden geformuleerd:

(1) de uitbouw van het (wenselijk) dienstenaanbod van de DirCo wordt door verschillende factoren, die hierop al dan niet in meer of mindere mate een impact hebben, op een of andere manier beïnvloed. Hierbij wordt onder meer gedacht aan: (a) de visie en het beleid van de lokale overheden, (b) de vertaling van de geïntegreerde werking binnen de verschillende Brusselse politiekorpsen, (c) de operationalisering van de geïntegreerde benadering van het verleden die niet altijd in de lijn ligt van de huidige zienswijze en dus tot verandering binnen zowel de federale als de lokale component noopt, (d) de onderlinge professionele contacten, …;

(2) er werden en worden nog steeds lovenswaardige inspanningen geleverd door de DirCo BRUSSEL en zijn medewerkers om, in overeenstemming met de basis- en werkingsprincipes zoals ze gedefinieerd werden door de wetgever, een professionele invulling te geven aan de ondersteunende en coördinerende rol die voor dit niveau is weggelegd;

(3) bepaalde korpschefs zien en waarderen wel degelijk de meerwaarde van de geïntegreerde samenwerking, daar waar andere zich (nog steeds) terughoudender opstellen;

(4) het Vast Comité P moet vaststellen dat bepaalde algemeen gangbare werkvormen om een of andere reden niet altijd worden toegepast binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waarbij de DirCo zelf refereert aan zijn partiële aanwezigheid tijdens de vergadering korpschefs, daar waar dit forum, voor zover de informatie waarover het Vast Comité P beschikt, in de meeste andere provincies georganiseerd wordt in permanente aanwezigheid van de DirCo.

6.1.7 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

123. De verdienste is dat er een *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018 bestaat, dat bepaalde politiezones dit hebben geoperationaliseerd in een PIP en andere er nog mee bezig zijn. Uit de 3 geanalyseerde PIP's blijkt dat het niveau DirCo niet of onvoldoende aan bod komt in de opgestelde reactieschema's en dat er niet wordt verwezen naar een of meerdere artikelen van voormeld protocol. Het niveau DirCo heeft dit protocol echter niet geoperationaliseerd.

6.2 Algemene coördinatie en leiding van de feiten die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht te SINT-JANS-MOLENBEEK

6.2.1 Enkele essentiële verbeterpunten met betrekking tot het begeleiden en beheren van het evenement

124. Rekening houdend met de specificiteit van de vraag van de heer Kamervoorzitter, namelijk op zeer korte termijn een onderzoek *prima facie* te voeren, het gegeven dat de AIG op vraag van de Minister van Binnenlandse Zaken en Veiligheid het optreden van de politie heeft onderzocht en uitgebreide conclusies heeft geformuleerd, opteerde het Vast Comité P er bewust voor om zich te beperken tot het verwoorden van de meest essentiële verbeterpunten, zonder hieraan verdere aanbevelingen te koppelen.

6.2.1.1 Voorbereiding van het evenement

125. De voorbereiding van het evenement was in elk geval voor verbetering vatbaar. Hieruit meent het Vast Comité P de volgende werkpunten van toepassing op de politiezone BRUSSEL-WEST naar voor te kunnen schuiven:

(1) het (verder) professionaliseren van het informatie- en risicoanalyse-beheer;

(2) het verder investeren in de noodzakelijke administratie die ontegensprekelijk met een professionele voorbereiding van een evenement gepaard gaat, in het bijzonder het opstellen van een gedetailleerd operatieorder, dat, zoals in detail toegelicht in randnummer 69, meer moet afgestemd zijn op de uitvoeringsbepalingen opgenomen in de MFO-2;

(3) het verder vormgeven aan de gemeenschapsgerichte politiezorg, door meer te werken op de pijler partnerschap (gemeentediensten, diensten die instaan voor het ophalen van huisvuil, …).

126. Aangezien er binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor werd gekozen om de bevelvoering (operationele coördinatie en leiding) systematisch toe te wijzen aan één van de zes korpschefs van de lokale politie, is het Vast Comité P de mening toegedaan dat het niveau DirCo zijn ondersteunende rol (nog) meer moet invullen en de korpschefs dienen zich dan ook voldoende receptief op te stellen zodat dit niveau de taken die de wetgever heeft voorzien met de nodige professionaliteit kan invullen. Het Vast Comité P ziet voor de DirCo BRUSSEL een meer proactieve rol weggelegd dan deze die tot op heden wordt ingevuld. Zonder exhaustief te willen en te kunnen zijn, vormen de uitbouw van een warning-functie, de exploitatie van de beschikbare open bronnen waar dit niveau trouwens zelf voortrekker is van het project

SILVER TWO en het beter synchroniseren en coördineren van de federale inzet op de lokale inzet[37] zeker een opportuniteit.

6.2.1.2 Met betrekking tot de operationele uitvoering

127. Onderstaande verbeterpunten hebben betrekking op de PZ BRUSSEL-WEST:

(1) de commandostructuur was allerminst duidelijk en de bevelvoering vormde blijkbaar een probleem: de permanentieofficier diende bij momenten gelijktijdig te werken op het strategische en operationele niveau, terwijl dit eveneens voor de SILVER-commander het geval was die bijkomend ook af en toe op het tactische niveau moest gefocust zijn;

(2) het bewust gekozen dispositief liet te weinig flexibiliteit toe: er waren te weinig machten die onmiddellijk in geconstitueerd verband konden worden ingezet.

6.2.2 Toetsing van de modaliteiten van het 'protocol beheer van onverwachte evenementen die een onmiddellijke suprazonale inzet vergen' – (april 2018) aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK

128. Uit wat voorafgaat, blijkt dat het *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* meer dan waarschijnlijk niet heeft gespeeld bij de leidinggevenden van de PZ BRUSSEL-WEST (en bij uitbreiding ook niet bij de andere leidinggevenden van de betrokken zones en het niveau DirCo), maar desalniettemin lijkt het toch aangewezen om hierbij eens stil te staan. Het vertrekpunt was een gepland evenement (er werd op voorhand voorzien in een georganiseerde politionele benadering onder meer in de vorm van de uitwerking van een operatieorder en het ter beschikking houden van geconstitueerde machten) waarbij zich mogelijks enigszins onverwachte onregelmatigheden hebben voorgedaan. Deze redenering sterkt het Vast Comité P in zijn overtuiging dat dit protocol (minstens gedeeltelijk) van toepassing was.

129. Bovendien is het zo dat bepaalde van de te ondernemen acties en/of principes die ingeschreven staan in dit protocol eigenlijk standaard van toepassing zijn op een goed beheer van alle evenementen van enige omvang, ongeacht het feit of ze al dan niet gepland zijn, maar dit weliswaar soms

[37] Dit aandachtspunt vloeit voort uit de onduidelijke inzet van 5 federale hondenteams SPC die zoals aangegeven in randnummer 82 van dit verslag blijkbaar geïntegreerd werden in een dispositief van de PZ BRUSSEL-WEST. Hier zou een eventuele samenwerkingsvorm het voorwerp kunnen uitmaken van een particulier order.

volgens andere procedures dan wel binnen een ander tijdsbestek. Het betreft hier onder meer de volgende aspecten:

(1) de verwittiging van de korpschef;

(2) het informeren van de (bestuurlijke en gerechtelijke) overheden;

(3) het informeren van de lokale en de federale politiediensten;

(4) het voorzien in een structuur om het evenement te kunnen begeleiden en beheren door onder meer het in plaats stellen van een commandostructuur;

(5) het voorzien in de nodige middelen en machten in functie van de resultaten van de risicoanalyse waarbij het belangrijk is om een zicht te hebben op het eigen personeel en de eigen middelen evenals op de versterking die kan geleverd worden afkomstig van (arrondissementele) lokale en federale politiediensten;

(6) het desgevallend organiseren van terugroepingen;

(7) de ondersteuning van het federale niveau (door de LO DirCo), hier in het bijzonder het inventariseren van de terugroepbare versterking en de ondersteuning van de coördinator punt eerste bestemming (PEB) op het vlak van de toegezegde versterking.

Bovendien wenst het Vast Comité P op te merken dat het stellen van (bepaalde) van deze handelingen niet alleen aangewezen was voor een goed beheer van de ongeregeldheden binnen de PZ BRUSSEL-WEST, maar evenzeer van belang was voor de overige zones, omdat het risico dat de ongeregeldheden zich zouden uitbreiden naar de andere politiezones immers niet kon uitgesloten worden.

Dit is ook de reden waarom het Vast Comité P destijds de aanbeveling heeft geformuleerd om vanuit operationeel oogpunt het principe van één globaal protocol te hanteren, mogelijks aangevuld met addenda en waarbij de Conventie 19Bis als richtsnoer en kapstok zou kunnen dienen.

130. Op basis van de toetsing van de principes verwerkt in dit protocol aan de feitelijkheden die zich hebben voorgedaan op oudejaarsnacht, komt het Vast Comité P tot volgende vaststellingen/bedenkingen:

(1) op basis van de informatie waarover het Vast Comité P beschikt, kan niet worden uitgemaakt of er door de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST of zijn vervanger contact werd opgenomen met de administratieve overheid (overheden) teneinde die in te lichten nopens de feiten en de toestand. Er werd wel versterking gevraagd (naar verluidt op aangeven van de SILVER-commander van de betrokken zone) en zowel de GOLD-

commander BRUSSEL–HOOFDSTAD/ELSENE als DAO (via de LO DirCo) waren in de mogelijkheid en bereid om hieraan snel te voldoen;

(2) deze handelwijze bracht met zich mee dat er eigenlijk, voor wat de lokale politie betreft, meer gehandeld werd in de geest van het protocolakkoord inzake wederzijdse bijstand en versterking tussen de politiezones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in geval van onverwachte evenementen of manifestaties. Dit bewijst wel dat dit 'solidariteitsprincipe' werkt, waarbij dan wel de vraag rijst die evenwel onbeantwoord zal blijven, wat de reactie zou geweest zijn indien er geen of een beperktere versterking kon geleverd worden?

(3) voor zover gekend werd er ingevolge de ongeregeldheden ook *in extremis* geen GOLD-commander aangeduid binnen de PZ BRUSSEL-WEST en het is ook niet duidelijk of en wanneer de korpschef a.i. of zijn vervanger van deze ongeregeldheden in kennis werden gesteld. Feit is dat het Vast Comité P, in de verschillende documenten die hem zijn overgemaakt, geen uniformiteit aantreft met betrekking tot de al dan niet invulling van de functie van GOLD-commander bij aanvang van de ordedienst en indien ze al ingevuld werd, is het totaal onduidelijk wie deze rol diende waar te nemen;

(4) uit de informatie in het bezit van het Vast Comité P kan niet worden afgeleid of de niet-betrokken Brusselse politiezones in real time werden geïnformeerd met betrekking tot de rellen in SINT-JANS-MOLENBEEK en in affirmatief geval, of er door hen een inventaris van de restcapaciteit werd opgesteld en desgevallend werd overgemaakt aan de LO DirCo BRUSSEL. Bovendien weet het Vast Comité P niet of er door de LO DirCo BRUSSEL een inventaris werd opgesteld van de beschikbare machten binnen de federale politie;

(5) er werd geen commandostructuur in plaats gesteld volgens de structuur GOLD–SILVER en BRONZE en die was er evenmin bij de aanvang van het begeleiden en beheren van het evenement;

(6) er werd, voor zover gekend, geen coördinator punt eerste bestemming (PEB) aangeduid om de geconstitueerde versterking op te vangen. Het nagaan van het competentieniveau (opleiding en training) en het checken van het beschikbare (beschermings)materiaal was in dit geval niet nodig omdat er geconstitueerde eenheden in versterking werden gestuurd die reeds werkzaam waren op het terrein. Uit onder meer het feit dat de permanentieofficier van de zone BRUSSEL-WEST tot tweemaal toe een sproeiwagen heeft aangestuurd, al dan niet met medeweten van de SILVER-commander en het gegeven dat de FERES diende aangestuurd te worden door de SILVER-commander leek de aanwezigheid van een coördinator PEB geen overbodige luxe, al was het in deze setting en bij ontstentenis van een GOLD-commander, om ofwel

de bevelen van de permanentieofficier PZ BRUSSEL-WEST dan wel de SILVER-commander te faciliteren.

6.2.3 Toetsing van de aanbevelingen van het Vast Comité P aan de feiten van oudejaarsnacht 2018 te SINT-JANS-MOLENBEEK

131. Enkele specifieke conclusies die betrekking hebben op de toetsing van de aanbevelingen die het Vast Comité P destijds formuleerde in zijn onderzoek '*De organisatie van de basisfunctionaliteit handhaving openbare orde in de zes Brusselse politiezones in het algemeen en in het bijzonder aan de regeling om het hoofd te kunnen bieden aan ongeplande gebeurtenissen*' aan de feiten d.d. 31/12/2018 die zich voordeden in SINT-JANS-MOLENBEEK:

(1) Training

Het Vast Comité P beschikt niet over elementen dat het gebrek aan training op een of andere manier enige invloed zou hebben gehad op het begeleiden en beheren van de ongeregeldheden.

(2) Normering kledij, functie-uitrustingen, beschermingsstukken en voertuigen in het kader van GBOR-opdrachten

Uit de informatie in het bezit van het Vast Comité P kan niet worden besloten dat er een probleem was op dit vlak. Los van het functioneren als arrestatieteam, wat op zich een kortstondige tussenkomst inhoudt, kunnen er wel bedenkingen worden geformuleerd bij het principe om medewerkers werkzaam in burgerkledij (ALPHA-ploegen) bijstand te laten leveren aan geconstitueerde secties.

(3) Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL

Het Vast Comité P beschikt niet over informatie dat de manier waarop de LO DirCo BRUSSEL zijn rol heeft vervuld enige negatieve impact zou hebben gehad op het begeleiden en beheren van de onregelmatigheden die zich hebben voorgedaan in SINT-JANS-MOLENBEEK.

Evenwel wenst het Vast Comité P op te merken dat het *'Protocole d'accord relatif à la gestion d'événements inopinés, ayant un impact sur l'ordre et/ou la tranquillité publique en région de Bruxelles-Capitale et nécessitant un appui policier suprazonal immédiat'* d.d. april 2018, in meer (proactieve) en operationeel wenselijke initiatieven voorziet dan deze die er tijdens oudejaarsavond meer dan waarschijnlijk werden vervuld en dit niet alleen door het niveau DirCo (dat volgens het punt 5 in randnummer 99 van dit verslag informeel toezicht houdt op de naleving van de convenanten) maar evenzeer door de Brusselse politiezones.

6.2.4 Enkele aanvullende besluiten

132. De juridische instrumenten, zijnde de verschillende wettelijke bepalingen geoperationaliseerd in meerdere protocollen en een convenant, laten toe dat er door de lokale bestuurlijke overheden keuzes gemaakt worden met betrekking tot de aanduiding van een GOLD-commander die kan functioneren op verschillende niveaus, zijnde de politiezone zelf, meerdere politiezones, dan wel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de burgemeesters werd de keuze gemaakt en geformaliseerd in de verschillende protocollen en een convenant om de functie van GOLD-commander steeds te laten vervullen door een Brusselse korpschef van de lokale politie.

133. De crisissteun, zoals verwoord in de MFO-2, heeft gewerkt. Zowel de federale politie als de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE, hebben via de LO DirCo, onmiddellijk voorzien in versterking.

134. Er moet tevens worden opgemerkt dat er door de federale politie (DAO) proactief werd gehandeld door de FERES op te schalen voor oudejaarsnacht.

135. Het regionaal crisiscentrum opgericht binnen Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) opent perspectieven met het oog op de oprichting van een commandopost GOLD en zal zeer zeker een waardige vervanger zijn voor de huidige commandopost Brussels Expo gebruikt door de lokale politie BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE.

136. Ten slotte wenst het Vast Comité P te wijzen op de mogelijke opportuniteiten die zich aandienen zodra het communicatie- en crisiscentrum, opgericht binnen BPV, (volledig) operationeel zal zijn. Mogelijks moeten er op dat vlak bijkomende initiatieven ontwikkeld worden door zowel de lokale als de federale politie om de geïntegreerde Brusselse werking (beter) te faciliteren in bepaalde domeinen.

7. AANBEVELINGEN EN AANDACHTSPUNTEN

7.1 Mate van invulling van de aanbevelingen van het onderzoek 'Samenwerking Brusselse politiezones in het kader van GBOR'

7.1.1 Training en handhaving van de operationaliteit van het CIK en de HyCap

137. ***Aanbeveling 1:***

⇨ Van toepassing op de Brusselse politiezones en de federale politie:

Het Vast Comité P kan enkel maar zijn eerdere aanbeveling(en) blijven herhalen. Aangezien alle Brusselse politiezones ingedeeld zijn in de categorie HyCap B en bijgevolg prioritair opdrachten GBOR Niv B moeten kunnen uitvoeren (in geconstitueerd verband), dienen alle betrokkenen in het kader van de arbeidsveiligheid en het welzijn van het personeel de nodige maatregelen te nemen opdat minstens de voorgeschreven minimale trainingsnorm kan gehaald worden.

138. ***Aandachtspunt 1:***

⇨ Van toepassing op de Brusselse politiezones en de federale politie:

De problemen die door verschillende zones werden aangekaart inzake de invulling van het HyCap-systeem door het niveau DirCo maken niet het voorwerp uit van dit onderzoek en het Vast Comité P kan hier enkel maar aanbevelen dat de politiezones samen met de DirCo, DAO en desgevallend de werkgroep MFO-2 dienen te evolueren naar een verdere professionalisering van de toepassing van het HyCap-systeem binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

139. ***Aandachtspunt 2:***

⇨ Van toepassing op de Brusselse politiezones en de federale politie:

Het Vast Comité P wenst op te merken dat er zich mogelijke samenwerkingsverbanden aandienen met de instelling van openbaar nut, zijnde Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) evenals met het Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG) en wenst bovendien ook expliciet te verwijzen naar de verschillende (strategische) doelstellingen verwoord in het Globaal Preventie- en Veiligheidsplan (GPVP) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

7.1.2 Overheidsopdrachten efficiënter organiseren

140. ***<u>Aandachtspunt 3:</u>***

⇨ Van toepassing op de federale politie:

Op basis van de ontvangen rapportering besluit het Vast Comité P dat de verwerving van de voertuigen ten voordele van de politiezones blijkbaar (nog) niet werd gecommuniceerd en beveelt dan ook aan om dit aanbod en de modaliteiten die hiermee gepaard gaan ter kennis te brengen.

7.1.3 Herdefiniëring en vertaling van het strategisch (ondersteunings)aanbod van de federale politie

141. ***<u>Aanbeveling 2:</u>***

⇨ Van toepassing op de federale politie:

Zodra er een consensus bestaat aangaande de vernieuwde werking en de inzet van de CIK's, dringt zich een vertaling op van deze principes in een geactualiseerde richtlijn. Bovendien wordt er van de federale politie verwacht dat ook de onderrichting aangaande de werking en de inzet van de FERES wordt aangepast en dat er initiatieven worden genomen om het overige aanbod dat door de DAS kan geleverd worden te vertalen binnen de geïntegreerde politie.

7.1.4 Mate van invulling van de coördinerende rol door de DirCo BRUSSEL

142. ***<u>Aanbeveling 3:</u>***

⇨ Van toepassing op de Brusselse politiezones en de federale politie:

Het Vast Comité P treedt de aanbeveling van de AIG volmondig bij door de DirCo's te verzoeken hun evaluatieverslag volgens een vast stramien op te stellen.
Verder blijft de aanbeveling gelden dat de wisselwerking tussen het lokale en het federale niveau, dat zich binnen de limieten van dit onderzoek situeert binnen de bestuurlijke politie, verder dient versterkt.

7.1.5 Aanpak van onverwachte evenementen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

143. ***<u>Aanbeveling 4:</u>***

⇨ Van toepassing op de Brusselse politiezones en de federale politie:

Het Vast Comité P is de mening toegedaan dat er zich wel degelijk een operationalisering van het protocolakkoord april 2018 opdringt door het niveau DirCo en dit in samenspraak met de zes politiezones. Het beschikken over de PIP's opgesteld door de verschillende politiezones houdt bovendien ontegensprekelijk een meerwaarde in voor het niveau DirCo, omdat bijvoorbeeld de in versterking gevraagde LO DirCo zich een direct beeld kan vormen van de verschillende procedures gevolgd in een bepaalde politiezone (in het bijzonder de operationalisering van de reflexfase) en op basis daarvan desgevallend dit proces mee kan helpen ondersteunen. Ook van de politiezones wordt er verwacht dat ze in hun reactieschema opgenomen in de PIP's de samenwerking met het niveau DirCo (verder) operationaliseren.

8. REACTIES OP HET ONTWERP VAN EINDVERSLAG

144. Op 11 en 13 maart 2019 werden respectievelijk de Nederlandstalige en Franstalige versie van het ontwerp van eindverslag in prelectuur overgemaakt aan de CG en de zes Brusselse korpschefs met het verzoek hierop hun bevindingen over te maken tegen 17 maart 2019.

145. Het Vast Comité P ontving de opmerkingen van volgende respondenten:
- de CG;
- de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE;
- de korpschef van de PZ MONTGOMERY;
- de korpschef van de PZ BRUSSEL–NOORD;
- de d.d. korpschef van de PZ BRUSSEL-ZUID;
- de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST.

De korpschef van de PZ MARLOW heeft hierop niet gereageerd en zoals aangegeven in de begeleidende mail, oordeelt het Vast Comité P in dat geval dat er geen opmerkingen zijn.

146. De opmerkingen geformuleerd door de d.d. korpschef van de PZ BRUSSEL-ZUID hebben overwegend betrekking op de HyCap-werking en zoals uit de randnummers 19 en 138 van dit rapport blijkt, heeft het Vast Comité P er bewust voor geopteerd om op deze problematiek niet diepgaand in te gaan omdat deze materie in het bijzonder wordt opgevolgd door de AIG.

147. De korpschef van de PZ BRUSSEL-NOORD benadert positief kritisch een aantal aspecten, weliswaar vanuit andere invalshoeken dan de overige respondenten. Het Vast Comité P begrijpt zijn aanmerkingen m.b.t. de gehanteerde methodologie maar verwijst hier expliciet naar de punten 1 en 2 van huidig verslag. Het Vast Comité P wenst wel nog twee zaken op te merken: (1) het kan de zienswijze van de korpschef als zou het de 'passieve' houding van de DirCo valideren, niet bijtreden en (2) een aantal aspecten waaraan gerefereerd wordt, meer bepaald de partiële deelname van de DirCo aan de conferentie van de Brusselse korpschefs evenals het kunnen beschikken over een LO die en de nodige terreinkennis heeft en beschikt over een brevet GBOR-B. Beide zijn geen aanbevelingen geformuleerd door het Vast Comité P maar wel bedenkingen/bevindingen ter kennis gebracht door respectievelijk de DirCo en de korpschef van de PZ BRUSSEL-HOOFDSTAD/ELSENE. De korpschef van de PZ BRUSSEL-NOORD merkt verder op dat er een Gewestelijke Veiligheidsraad (CORES) werd opgericht waarvan onder meer de DirCo BRUSSEL deel uitmaakt[38].

.....

[38] Bron: http://www.bps-bpv.brussels/docs/BPV-Jaarverslag2017.pdf - p. 45: 'Organisatie en institutionalisering van de Gewestelijke Veiligheidsraad': '*Naast het opstellen van het 'Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP) voorzag de zesde staatshervorming de oprichting van een nieuw orgaan, de Gewestelijke Veiligheidsraad (CORES). Het parket van Brussel, de bestuurlijke directeur-coördinator en de gerechtelijke directeur van de federale politie, de voorzitters van de politiecolleges en de korpschefs van de politiezones van het*

148. Op basis van de bemerkingen van de korpschef a.i. van de PZ BRUSSEL-WEST wenst het Vast Comité P toch het volgende op te merken: los van het feit of het nu een gepland dan wel een niet-gepland evenement betrof, is het duidelijk dat een aantal principes en werkingsmodaliteiten zoals opgenomen in de MFO-2, CP 4 en OOP 41 niet werden nageleefd.

149. Ten slotte wenst het Vast Comité P op te merken dat uit sommige van deze reacties, in tegenstelling tot eerdere rapporteringen, toch wel kan worden afgeleid dat er verwachtingen leven en/of mogelijkheden bestaan met betrekking tot de verdere invulling van de proactieve en/of coördinerende rol van de DirCo.

.....

Administratief Arrondissement Brussel-Hoofdstad zetelen in de Raad. De Raad komt regelmatig samen om de uitvoering van het GVPP op te volgen. Een coördinatiecomité voor preventie en veiligheid, opgericht binnen BPV, zorgt voor bijstand.'.

9. Lijst met gebruikte afkortingen

AIG	Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie
ANPA	Académie Nationale de Police – Nationale Politieacademie
APC	Armoured Personnel Carrier
BEPAD	Bestuurlijke Politie – Police Administrative: geïntegreerd informatieplatform voor de uitwisseling en het beheer van operationele bestuurlijke informatie evenals voor het beheer van evenementen en versterkingen
BOLOB	Brussels operationeel logboek
BPV	Brussel Preventie en Veiligheid
CCGPI	Coördinatiecomité van de Geïntegreerde politie
CIBG	Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest
CIK	Interventiekorps
CORES	Gewestelijke Veiligheidsraad
CP	Commandopost
CPX	Command Post Exercise
CG	Commissaris-generaal van de federale politie
CSD	Coördinatie- en steundienst
DAO	Directie van de operaties inzake bestuurlijke politie
DAS	Directie Openbare Veiligheid
DGA	Algemene directie bestuurlijke politie
DirCo	Bestuurlijk directeur-coördinator
DJSOC	Centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit
DRL/DL Techno	Dienst Technologie Management van de Directie Logistiek
EEI	Essentiële elementen van informatie
FERES	Federale reserve
FGP	Federale gerechtelijke politie

FTX	Field Training Exercise
GBOR	Genegotieerd beheer van de openbare ruimte
GPVP	Globaal Preventie- en Veiligheidsplan
HHOO	Handhaving en herstel van de openbare orde
HyCap	Gehypothekeerde capaciteit
LO	Verbindingsofficier
NPU	Noodplanning – Plan d'urgence
NVP	Nationaal veiligheidsplan
OCS	Dienst Operationele Coördinatie en Steun
OSINT	Open source intelligence software
PEB	Punt eerste bestemming
PIP	Politie-interventieplan
Pl	Peloton
Pl Comd	Pelotonscommandant
PZ	Politiezone
QRF	Quick Reaction Force
RAGO	Luchtsteun van de federale politie
RCCU	Regionale Computer Crime Unit
SICAD	Communicatie- en informatiedienst van het arrondissement
SLA	Service Level Agreement
SITREP	Situation Report
SOCMINT	Social media intelligence
SPC	Spoorwegpolitie federale politie
TTX	Table Top Exercise
WPA	Wet op het politieambt
WPR	Wegpolitie